

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Diplomová práce

**TŘÍDNÍ ČASOPIS JAKO SOUČÁST MEDIÁLNÍ
VÝCHOVY NA I. ST. ZŠ**

Vedoucí diplomové práce: Prof. Dr. Gabriel Švejda, CSc.

Autor práce: Jitka Švehlová

Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň NŠ - SPG

Ročník: IV.

2009

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č.111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

11.4.2009

Děkuji vedoucímu práce panu Prof. Dr. Gabrielu Švejdovi, CSc. za rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD

- 1.1 Co si představujeme pod pojmy média.
- 1.2 Jak jsme ovlivňováni médii.
- 1.3 Rešerše odborné literatury z poslední doby, jako teoretický vstup k dané problematice.
- 1.4 Trochu historie.
- 1.5 Specifika tištěných médií v oblasti vzdělávání.

PRAKTICKÁ ČÁST

- 2.1 Zkušenosti z mojí třídy.
- 2.2 Výzkumné šetření – dotazy na ZŠ.
- 2.3 Vyhodnocení potřebnosti tištěného média v problematice mediální výchovy na I. stupni ZŠ.
- 2.4 Co říkají jiní.
- 2.5 Práce při realizaci pilotního modelu třídního časopisu ve vybrané třídě na I.st. ZŠ.
- 2.6 Vyhodnocení.

ZÁVĚR

- 3.1 Jak se bránit negativnímu vlivu médií.
- 3.2 Seznam použitých zdrojů.

ÚVOD

„Je velký rozdíl mezi lidmi. Jsou lidi se kterými je nám dobře, a jsou lidé kterým bychom se raději vyhnuli. Každý ovlivňujeme své okolí pozitivně nebo negativně. Učitelé jsou ti, kteří se setkávají s velkým počtem žáků. Na učitelích velmi záleží.

Přečetla jsem přednášku Prof. PhDr. Petra Piřhy, CSc., „Velká iluze českého školství“. Těžko můžu o pravdivosti přednášky polemizovat. Je zřejmé, že být učitelem i žákem je čím dá těžší- cituji:....“

..... „Děti přicházejí do školy i do předškolních zařízení nejenom nevychované, nepřipravené, bez zcela elementárních návyků, ale dokonce zkažené. Případy, kdy dítě diskutuje s učitelem, to jest hádá se s ním, ale neumí se obléct a často si ještě ve škole neumí utřít zadek, jsou docela běžné. Že se děti ve zvláštním školním předmětu učí děkovat, požádat, omluvit se a zdravít, stojí za zamýšlení.

Výchova, která je neoddělitelnou součástí práce učitelů, je dnes omezena, ne-li vyloučena. Učitelé nemají v ruce nic, co by mohlo zjednat klid a kázeň. Nemají oporu v zákonných pravidlech. Vše tam hovoří pro žáka a jeho svobodu, popř. pro rodiče. Dojde-li ke sporu, neodváží se ředitel postavit za své kolegy. Jednou proto, že rodiče školu sponzorují, podruhé proto, že mají vlivné postavení, potřetí proto, že jsou ochotni spor medializovat. Drzé, násilnické dítě nelze vyloučit, i když rozvrací celou školu. Učitel se nesmí dítěte dotknout, něco mu vytknout, dát mu špatnou známku, protože to je ponižování, nesmí se na ně ani vážně a přísně podívat. Listina lidských práv a svobod, listina o právech dítěte při sofistikovaném právním výkladu (dnes je to na denním pořádku), znemožňuje vyučovací proces vůbec. Našemu dítěti nebudete nutit nějaké vědomosti! Má právo na svůj názor.

Žákům je třeba vyhovět a pochopit jejich individualitu. Má-li právě potřebu se trochu proběhnout, má-li potřebu jít si na zahradu zakouřit, nemá-li potřebu zrovna ted' psát diktát. Kdykoli může být učitel obviněn, že šikanuje. Nesmí se bránit, je-li napaden. Kopne-li žák učitelku, nesmí ho uhodit. Po incidentu musí být na pozoru, aby mu nedala špatnou známku, protože by to bylo podjaté hodnocení. Nikdo se neptá, jak se v budoucnu zapojí do pracovního procesu dítě, které nehodlá

respektovat a nerespektuje časové členění na hodiny a přestávky. Zvonění je středověký nesmysl a nemá ve škole co dělat.

Trvám na tom, že škola je především určitý řád, pokud chybí, změní se škola na zábavné zařízení.

Nedostatek kázně se „dramaticky projevuje na kvalitě jazykových projevů. Nesmyslné blábohy, rozpadlé věty, to, že žák píše pravý opak toho, co chce vyjádřit, to vše je přijímáno. Kvalitní dopracování úloh není vyžadováno. Stačí, aby se ukázalo, že žák rámcově ví, jak určitý typ příkladu řešit. Obávám se, že z našich škol začnou vycházet neotřesitelně drzí lidé, neschopní pořádné práce a bez schopnosti se dohodnout. Stále více se setkávám s lidmi, kteří jsou tak svobodní, tj. neukáznění, že se to projevuje chaotičností myšlení, neschopností něco domyslet. Stěžují si, že jsou neustále stíháni ranami nespravedlivého osudu. Jsou to lidé, kteří byli vždy chváleni. Jsou to žáci, kterým nikdo neřekl, že nic neumí, protože se neučí. Slyšeli vždy jen dobrý, výborný, skvělý, perfektní, Waw! A někdy máš smůlu. Tato smůla, která není náhodná smůla, ale nutný důsledek drzé lenosti, bohorovnosti a nedotknutelnosti, se po vyjití školy změní v rány osudu. V běžném životě se na ně na rozdíl od škol nefouká a nerozdávají se utěšující dobrůtky.

Podobně jako Listina lidských práv a svobod vznikla z dobrého a jasného důvodu, totiž vyloučit opakování hrůz koncentračních táborů, vznikl také pojem pozitivní myšlení z dobrých důvodů. Positive thinking se zrodilo z tvrdých zkušeností generací, které vytvořily Spojené státy americké. Životu se nesmí uhýbat, člověk se nesmí vzdát a vždy musí životu čelit. Nemocný a starý člověk je hoden pomoci, ale ze všech svých sil má udělat, co ještě může. K tomu potřebuje ono pozitivní, odhodlané myšlení a v tom ho je třeba povzbudit. Kult positive thinking nás dovedl ke karikatuře původní myšlenky. Chválíme a přijímáme všechno, spokojíme se se vším, protože je snadnější na žáky vlastně nemít žádné požadavky. Má-li je nějaký učitel, nastanou spory. Je obviněn, že děti šikanuje a podrývá jejich sebevědomí. Vyklidit pole je určitě snadnější.

Další problém vidím v tom, že se stále honosíme, jak děti učíme myslet, pečujeme o jejich kreativitu a díváme se svrchu na každého, kdo by chtěl nějaké vědomosti. Ty nejsou zapotřebí, protože si je žák dovede najít na internetu. Debaty a úvahy, kolik

vědomostí mají žáci mít, probíhají už celá desetiletí, dokonce staletí. V různých vlnách a dobách se na ně klade odlišný důraz.

Dnes se ovšem, díky lenosti a ve snaze vyloučit cokoli pracného a málo příjemného, došlo ad absurdum. Předně si myslím, že bez potřebného množství vědomostí člověk dost dobře nemůže přemýšlet, protože nemá o čem a novou informaci nemá kam zařadit a s čím srovnávat. Představa, že si úplný ignorant sedne v knihovně, tvořivě zapřemýšlí, vyhledá vše potřebné a napíše geniální studii, je lichá. Neví ani, co má dohledat. Když něco najde, neví a nepozná, zda to k jeho tématu patří, a už vůbec nepozná, zda našel cennou informaci nebo úplnou pitomost. Výsledkem je, že se vychvalované eseje hemží nesmysly a chybami všeho druhu. Učitelé, nadšení, co všechno si žáci dovedou najít, když brouzdají po internetu, by měli dát pozor, aby jim žáci neutonuli v bezbřehém salátu, který na internetu je.

Jistě jde o problém, který se časem vyřeší a určitě se dá vyřešit. Zatím řešen není a v oborech, kterým rozumím, zjišťuji, že na internetu je tolik chyb, že je svým způsobem bezcenný. Je to však božstvo, před kterým musíme mlčet a pokleknout. Argument, že žák má něco z internetu, je vážnější než učitelovo správné tvrzení, že je to špatně. Jako bohemista například zjišťuji, že mladí lidé neumí skloňovat zájmeno já. Opravný program, kterým se zbavují chyb z neznalosti, je totiž zatím udělán jen na jednotlivá slova a nepracuje ani s nejbližším kontextem. Protože tvary mne, mě a mně všechny existují, program nesignalizuje chybu při jejich záměně.

Dalším nebezpečím, které vzniká odstraněním jakéhokoli memorování (násobilka, básničky, vyjmenovaná slova, vzorečky atd.) je atrofie paměti a posléze zánik paměti vůbec. Představa, že naše školy budou opouštět dvacetiletí lidé s viditelnými rysy Alzheimerovy choroby a odkázaní na přístroje, není hezká. Jejich myšlení bude totiž doslova na baterky.

Problém upadající rozumnosti a těžký pokles kvality myšlení je zastírán jednak dostatečným počtem mimořádných výkonů a hlavně triumfálním postupem vědy. V celku však zvláště evropská společnost degeneruje, což je ještě podepřeno nechutí inteligence k potřebné reprodukci. Každý demograf poctivě přizná, že Evropa stárne a blbne.

Zmínil jsem se již o esejích. Nesdílím nadšení, které kolem nich panuje. Předně bych poznamenal, že nejde o eseje. Jde o kvazi odborné studie, delší úvahy, popř.

o jakoukoli slohovou práci. Žákům jsou bez předchozího uvedení do problému zadána témata zcela překračující jejich možnosti.

.....Vím, že mnoho věcí je z principu špatně a je obtížné se tomu postavit. V době pravidla Peníze jdou za žákem, v době bulvarizace tisku, všeobecné povrchnosti a reklam, je těžké vytvářet kvalitní, klidnou školu. O dobrých školách se nebude psát v tisku, nebudou mít úžasně atraktivní nabídku, budou mít potíže, protože poctivou prací a péčí o žáky budou rodičům dělat starosti. Vím, že je to nerovný zápas. Ale pozor. Je to zápas o vlastní lidskou hodnotu, o čest a také o děti, které jsou bezbrannou kořistí všeobšáhle lži, ve které vesele žijeme.

Děkuji vám za pozornost a přeji vám vytrvalost a sílu. Sílu k přijetí pravdy, vytrvalost při její obhajobě. Prof. PhDr. Petr Piřha, CSc.

V tomto ročníku jsem se setkala s paní Netty Engels z Holandska. Ukázala co dokáže naučit děti s Downovým syndromem. Je to neuvěřitelné.

Asi nejtěžší je učit nevychované děti. Někteří učitelé to dokážou.

Často, když jsem se něco nového učila, potřebovala jsem praktickou zkušenost.

Návštěva zoologické zahrady přiblíží dětem přírodopis, návštěva cirku, nebo sportovního zápolení, rozhovor se sportovcem, může změnit vztah ke sportu.

Učení a zapojení se do nějaké práce spolu souvisí.

Myslím, že největší vliv na děti mají rodiče, pak učitelé. Hned za ně bych v současné době zařadila média. Média mohou mít vliv pozitivní i negativní. Je třeba si vybírat. Nikdo si nemůže být jistý, bude-li se brouzdat v blátě, že zůstane čistý. Chtěla bych dětem pomoci rozeznávat pravdu od lži, dobro od zla. Myslím že i dnes, v době spíše záporných hrdinů mohou stát děti na straně pravdy.

1.1 Co si představujeme pod pojmy média

(podle slovníku)

Mediální = novinářský, zprostředkovaný médii, jimi interpretovaný.

V literatuře se můžeme setkat s různými členěními médií. Nejjednodušší jsou tyto dvě varianty: horká a chladná.

Horká média intenzivněji působí na emoce člověka a obvykle na více jeho smyslů. Spolupůsobí nejenom mluvené slovo a obraz, ale i zvuky a hudba. Mezi horkými médii jsou uváděny: televize, rozhlas, kino, telefon, aj....

Chladná média přinášejí zase více informací, jsou zpravidla uchovatelná a rytmus přijímání informací si volí recipient sám. Jsou to: noviny a časopisy, billboardy, dopravní prostředky, výkladní skříně, obaly, prospekty, dárkové propagační předměty aj....

Elektronická a klasická

Mezi elektronická média patří: televize, rozhlas, video, počítač (internet, on-line).

Ostatní jsou klasická

Mnoho médií je zároveň propagačním prostředkem. Jsou účinným nástrojem, který působí slovem, obrazem, zvukem, pohybem, tvarem, barvou a jinými komunikačními prvky. Mohou se používat samostatně nebo v kombinaci pro zvýšení její účinnosti. Reklamní sdělení musí upoutat a být vnímáno, musí být podnětem k aktivnímu jednání, (ke koupi). Jde tedy nejen o to co sdělit, ale také jak to sdělit (otázka textu, grafiky, volby propagačního prostředku), komu to sdělit (zvolená cílová skupina) a kde to sdělit (volba správného propagačního prostředku a vhodného média).

Propagační prostředky

Propagační prostředky můžeme členit z několika hledisek:

technická příbuznost (tištěné, zvukové, světelné, prostorové apod.),

délka působení (např. plakát, noviny, rozhlas),

místo působení (na místě prodeje, na ulici, doma),

způsob komunikace, smyslové vnímání, vliv na objekt propagace atd....

Propagační média jsou nositeli propagačních prostředků, které umožňují masové šíření reklamního sdělení.

Reklama

Je nejvýraznějším projevem propagačních médií. Je to jev, s nímž se denně setkáváme v rozhlase, televizi, na stránkách novin a časopisů, na ulicích, v kinech, při jízdě autem, autobusem či tramvají. Inzeráty, poutače, letáky, plakáty, billboardy, výkladní skříně, ale někdy i balóny a letadla útočí na naše smysly a zavrtávají se nám do mozku.

To všechno je reklama. Společenský fenomén často zatracovaný a posmíváný, ale pro podnikání, trh a ekonomiku velmi potřebný a nezastupitelný. Bez existence reklamy si nelze představit tržní hospodářství.

Pokud vyjdeme z jazykového základu těchto slov, pak propagace znamená latinsky - šíření, zatímco latinské slovo reklamare značí vyvolávat, na něco upozorňovat, vychvalovat. Propagace je tedy širší pojem a zahrnuje nejen reklamu, ale i státní propagaci (vytváření dobré pověsti dané země v zahraničí) a společenskou propagaci (předvolební kampaň politických stran i propagace zdravého způsobu života - životního stylu).

Na závěr (alespoň co se týče reklamy-propagace) bych chtěla zdůraznit, že existuje mnoho definicí, vysvětlujících pojmy výše uvedené, avšak žádná není „oficiální“

a každý autor teoretické práce si vyvozuje svoji vlastní verzi. Já přináším definice Zdeňka Chmela: „Propagace je vědomá činnost, zaměřená specifickými prostředky na určený okruh lidí s cílem vyvolat, zesílit, nebo omezit u nich určitou potřebu nebo zájem, resp. způsob jejich uspokojování. Reklama je nástrojem ekonomické soutěže, hromadným způsobem prodeje, placenou formou působení na veřejnost, aby přijala nabízené zboží nebo služby. Je činností, která veřejným podáváním informací vyvolává potřeby nebo zájmy, existující potřeby zesiluje a upozorňuje na nejvýhodnější způsob jejich uspokojování.“

Masmédia

Mezi nejrozšířenější masová média patří periodický tisk, rozhlas, televize a internet.

Periodický tisk

Až do vynalezení knihtisku se většina knih opisovala ručně, pouze několik titulů bylo tištěno pomocí rytých dřevěných bloků. Obě metody však byly velmi pomalé, a proto bylo tehdy k dostání jen málo knih, navíc byly pochopitelně velmi drahé. Dovolit si je mohly jen kláštery, univerzity a nejbohatší vrstvy obyvatel.

Mohučský zlatník a písař Johannes Gutenberg (vlastním jménem Gensfleisch) vynalezl tiskařské zařízení s pohyblivými literami. Měl zkušenosti s prací s kovem a tak vyrobil formy, ze kterých bylo možné odlévat písmena ve tvaru kovových razítek.

Z několika takových razítek se utvořilo slovo, ze slov se poskládaly celé stránky. Když se na razítka nanasla barva, daly se stránky otiskovat na listy papíru pomocí speciálního lisovacího stroje (tiskařského lisu).

V roce 1460 se tisknutí knih definitivně vzdal. Zemřel v chudobě v roce 1468.

Vynálezem knihtisku byly dány základy pro vydávání novin. Do té doby existovaly jen noviny psané. První vydal římský konzul Gaius Julius Caesar pod názvem Acta diurna. Zprvu noviny informovaly jen o jednání veřejných institucí a byly zaměřeny

čistě zpravodajsky. Ale za císaře Augusta se staly i propagačním prostředkem. Rozmnožovány byly opisováním.

První tištěné noviny jsou uváděny Avis Relation oder Zeitung vyšly v roce 1609. České Sobotní (Outerní) Pražské poštovské noviny začal vydávat tiskař a nakladatel Karel František Rosenmüller v roce 1719.

Další technické vynálezy umožnily rozšíření novin do té doby určených stále jen pro majetné. Např. v USA stál až do roku 1830 jeden výtisk v průměru 6 centů, což v té době nebylo málo. Proto měly noviny náklad jen něco málo kolem 1000 výtisků. Pak se objevil „penny press“, cena novin se snížila na cent za kus a noviny se začaly prodávat na ulici. Náklady prudce vzrostly.

Před rokem 1989 bylo v tehdejším Československu registrováno 722 titulů periodického tisku. Inzerce zaujímala velmi malou plochu, protože většina novin a časopisů byla v rukou státu a dostávala takové státní dotace, že redakce nic nenutilo k získávání inzerce.

Od ledna roku 1990 nastal v oblasti tiskových médií obrovský boom. Výsledkem je současných zhruba 2000 titulů (k roku 1997). Vývoj však nebyl přímočarý.

Z původních 1870 v roce 1990 poklesl počet na 1553 za rok 1991, aby v roce 1992 prudce vzrostl na rekordních 2983 titulů. V roce 1993 byl naproti tomu zaznamenán takový pokles, že se stav dostal pod úroveň. V roce 1990 na pouhých 1367 titulů. Další vzestup v roce 1994 přivedl situaci asi na dnešní stav (cca 2000 titulů v roce 1997).

Zcela jiná křivka byla u deníků. Z 30 v roce 1990 jich v roce 1992 bylo 76, zatímco v roce 1993 se jejich stav vrátil k původnímu počtu. Ale už v roce 1994 jich bylo 51.

Týdeníky měly od roku 1990 do roku 1994 tuto linii: 307 → 173 → 465 → 168 → 235.

Velký vzestup zaznamenaly čtrnáctideníky — z 242 titulů na 514. Naproti tomu u měsíčníků došlo ke značnému poklesu z 707 titulů na 447 s výjimkou vrcholu v roce 1992, kdy jejich počet stoupl na 1027.

Tyto pohyby na trhu tiskových médií měly různé příčiny, zejména to byl vstup zahraničního kapitálu. Mezi nejvýznamnějšími vydavateli a zároveň i vlastníky tiskových médií v ČR jsou: RINGIER (Švýcarsko) — vydává deníky Lidové noviny, Blesk, týdeníky Reflex, Televize aj. RHEINISCH-BERGISCHE DRUCKEREI (Německo) — deníky MF Dnes, Svoboda aj. PASSAUER NEUE PRESSE (Německo) — regionální listy jako je Plzeňský deník aj. MITTERHEIN VERLAG BOHEMIA

(Německo) — Moravskoslezský den, Zemské noviny VNU HOLLAND (Nizozemsko)
— časopisy Vlasta, Story, Praktická žena.

Rozhlas

Z horkých médií byl vynalezen až třetí — po telefonu a kinu. K prvnímu vysílání zábavného pořadu došlo v roce 1916, když se německému spojovacímu důstojníkovi a pozdějšímu zakladateli německého rozhlasu, Hansi Bredowovi, zdálo služební radiové spojení nudným. Začal svým kolegům na frontě vysílat „zábavu“. Ti to uvítali, ale od nadřízených to Hans „schytl“. Pokračovat mohl až po skončení První světové války. Tato válečná epizoda byla neoficiálním vysíláním. K tomu oficiálnímu došlo v roce 1920, kdy bylo v Pittsburghu zavedeno první pravidelné vysílání. První veřejnou rozhlasovou stanicí v Evropě se stala londýnská BBC. Český rozhlas zahájil své vysílání jako jeden z prvních na evropském kontinentu. Bylo to 18. května 1923 z letiště ve Kbelích u Prahy. Společnost RADIO-JOURNAL krátce nato začala budovat další pobočky. V září 1924 začalo vysílat Brno, v roce 1926 Bratislava, v roce 1928 Košice a v roce 1929 Ostrava.

V běžném provozu používáme čtyři vlnové rozsahy:

pásmo dlouhých vln (LW) - přes vysokou hladinu rušení atmosférickou elektřinou se hodí pro trvalý příjem na velké vzdálenosti (dosah povrchové vlny je až 2000 km),

pásmo středních vln (MW) - je nejužívanější, lze v něm s omezenou kvalitou přijímat největší počet vysílačů ze středních vzdáleností (dosah je až 1000 km),

pásmo krátkých vln (SW) - příjem je závislý na odrazivosti ionosféry a na stavu sluneční činnosti, (dosah je až 300 km). Protože ale prostorové vlny mohou dosáhnout

až 4000 km, lze v určitých denních dobách dosáhnout dálkového příjmu (po několikanásobném odrazu mezi Zemí a ionosférou dokonce i spojení mezi Evropou a Austrálií). Velkou nevýhodou je vytváření tzv. hluchých pásem

(= místo, kam už nedosáhne povrchová a ještě nedosáhne prostorová vlna),

pásmo velmi krátkých vln (FM) - hlavním nositelem rozhlasových signálů je povrchová vlna, kde však dochází k výraznému kolísání intenzity a k rušení cestou od vysílače k přijímači. Mechanismus šíření FM vln je prakticky technicky zcela totožný s šířením televizních signálů, jejich dosah je 40 - 60 km.

V České republice jsou pro rozhlasové vysílání využívány FM a MW pásma, 80 % populace je vybaveno přijímačem s velmi krátkými vlnami. Převážná část stanic na FM vlnách nepokrývá celé území ČR, ale jsou do určité míry lokální.

Televize

První pohyblivý obraz se podařilo přenést v roce 1925 Charlesi Francisi Jenkinsovi z Washingtonu DC do Philadelphie (cca 200 km). Byl to obraz prezidenta USA W. G. Hardinga. V roce 1929 začala v Londýně stanice BBC s pokusným televizním vysíláním. První pravidelné televizní vysílání bylo zahájeno v roce 1935 v Berlíně. V roce 1949 byla v USA vyvinuta elektronická barevná televize. V roce 1957 byl ve Francii vyvinut systém barevné televize SECAM, v roce 1961 v Německu systém PAL. V roce 1972 bylo v USA zřízeno prvních 2839 přípojů kabelové televize. V roce 1979 byl japonské společnosti udělen patent na plochou televizní obrazovku s tekutými krystaly.

1.2 Jak jsme ovlivňováni médii

Výsledky výzkumů dokazují, že růst násilí ve společnosti je z velké části zapříčiněn prezentací násilí dětskému publiku v televizi, ve filmech a videorecích.

Zatímco u dospělých je vliv mediálního násilí spíše krátkodobý, u dětí zasahuje do vývoje tvořící se osobnosti. Násilné chování si dítě osvojuje od nejranějšího věku. Kritickým obdobím je věk mezi 6–8 lety. Dítě, které si v tomto věku upevnilo násilné postoje a názory, má malou pravděpodobnost, že by je v budoucnu měnilo. Jak pozorování násilí na dítě působí?

Jsme-li svědky scény, kdy někdo někomu ubližuje, kde padají rány, teče krev a hněv či bolest se zračí ve tvářích aktérů, obvykle to v nás vyvolá intenzivní emoční reakci, ve které převažuje odpor, rozhořčení vůči násilníkovi a soucit s obětí. U dítěte, v závislosti na věku, může převažovat strach. Časté vystavení takovýmto scénám může vést k postupnému vytváření necitlivosti a k posunu v emočním vnímání. Může převážet zvědavost a záliba v násilí. Zároveň probíhá změna v postojích. Citově otupělý člověk

ztrácí soucit s obětí, snadno schvaluje násilí jako takové, a snáze se sám stává bezcitným násilníkem.

Násilné chování je naučené

Většina odborníků zabývajících se touto problematikou se dnes shoduje na tom, že násilné chování je chováním naučeným.

Jsme-li postaveni do situace, kdy se máme nějak zachovat, obvykle sáhneme do repertoáru předem připravených modelů. Je známo, že agresivní jedinci mají tento repertoár obvykle velmi chudý, s převahou násilných řešení. Archiv modelů a jednání se buduje především v dětství pozorováním, napodobováním a hrou. Přesně tím, co se odehrává i při sledování násilných pořadů, jak znají ze zkušenosti rodiče i pedagogové. Dítě nezůstává u pouhého pozorování, ale pozorované chování později napodobuje, přehrává ve fantasii a vnáší do dětských her. Je-li trénink těchto reakcí velmi intenzivní, k čemuž dochází především při hraní počítačových her, může se dokonce reakce na určitý podnět natolik zautomatizovat, že vzniká nebezpečí automatické násilné reakce bez vědomé kontroly v reálných situacích.

Ochuzení rozumového vývoje

Časté sledování násilných pořadů v médiích vede k ochuzení rozumového vývoje dítěte především svým vlivem na dětskou hru. Hra má prvotní význam pro vývoj všech složek osobnosti předškolního dítěte. Dítě se prostřednictvím hry ocitá v bezpečném světě, kde je vše „jenom jako“, a seznamuje se svými emocemi, se smyslem světa okolo sebe, se způsoby komunikace, učí se používat fantazii k tvořivosti, vytváří si a prožívá příběhy, které mají velký význam pro integritu jeho budoucí identity. Hra ovlivněná násilnými pořady je málo tvořivá, zredukovaná na napodobování násilných úkonů a mimiky hrdinů, nebo dějově, jazykově a významově často velmi chudých scén. Násilná řešení, kterým učí, jsou svou impulsivností často protikladem řešení promyšleného, rozvíjejícího rozumové schopnosti.

Ohrožení sociálního vývoje

Dítě, které má pro komunikaci s ostatními dětmi k dispozici převážně agresivní vzorce chování, bude jen těžko navazovat přátelství a spolupráci. Agresivní děti jsou osamocené, i když si někdy vytvoří respekt druhých. Negativní zkušenosti nepřijetí, spolu se sledováním násilných pořadů pak potvrzují jejich vidění světa jako zákeřného a nehostinného místa nebezpečí, kde neexistuje pravé přátelství a láska a kde lze obstát jen silou.

Pokřivení mravního vývoje

Hlavním způsobem, jak sledované násilí v dětství přispívá k pravděpodobnosti násilného jednání v dospělosti, je skrze utváření vnitřních norem chování. Tyto normy jsou v procesu rozhodování se klíčovým prvkem, určujícím, zda bude zvažovaná možnost realizována, či ne.

Vnitřní normy, alespoň co se týče násilných postojů, se obvykle nemění po osmém roku věku. Vytváří se v době, kdy dítě ještě není schopné dobře rozlišovat mezi realitou a fikcí a kdy nekriticky přijímá to, co v médiích vidí a slyší. Z mnoha pořadů si může vytvořit představu, že násilí je vhodný a společensky přijatelný způsob dosahování cílů. K tomu přispívají především ty pořady, které představují násilí v humorném kontextu, kde jsou násilníci atraktivní hrdinové a kde chybí jakýkoli náznak jeho obvyklých důsledků. Tak je tomu často v dětských pořadech, především v kreslených filmech.

Závěrem se nabízí otázka, co je možné dělat pro to, aby násilí v médiích vývoj dětí negativně neovlivňovalo. Maximálně stručná odpověď by zněla: pozorná přítomnost dospělého. Ten by měl vědět, na co se jeho dítě dívá, zhodnotit vhodnost pořadu, množství času stráveného před televizí nebo videohrami. Ale především by měl vstupovat do hry dítěte, dívat se na pořady spolu s ním a vytvářet spojovací článek a zároveň ochranou bariéru mezi dítětem a okolní realitou. Jedině přítomný dospělý může zhodnotit, vysvětlit, uklidnit, vést dítě k zamyšlení.

Psycholog Mgr. Jan Vyhnálek

1.3 Rešerše odborné literatury z poslední doby, jako teoretický vstup k dané problematice

Mediální výchova, nové téma ve výuce

Článek vyšel 28. 11. v UN č. 44/2006

Mediální výchova, jako jedno z průřezových témat RVP pro základní vzdělávání, bude od příštího školního roku povinně realizována na všech základních školách. Mediální výchovu má škola do svého ŠVP zařadit a realizovat jak na prvním, tak na druhém stupni. Mediální výchova asi nejvíce patří k těm tématům RVP, která jsou při jejich skutečně kvalitním provedení velice náročná na přípravu. Ale protože jde o téma tak široké, jeho uchopení lze naopak pojmout i velice volně a povrchně a úkol bude také splněn. Jak tedy na mediální výchovu?

Rozsah i podoba je na škole

„Pokud žáci projdou všemi stanovenými okruhy mediální výchovy ve schválené verzi RVP ZV, získají alespoň základní úroveň mediální gramotnosti,“ říká MARKÉTA PASTOROVÁ z Výzkumného ústavu pedagogického v Praze (VÚP).

Časová dotace pro realizaci není závazně stanovena. Záleží zejména na tom, jakou formou se daná škola rozhodne mediální výchovu uplatňovat. V zásadě si může ředitel vybrat ze tří možností: integrace tematických okruhů mediální výchovy do vzdělávacího obsahu vybraných vyučovacích předmětů, formu projektu, anebo kombinaci obou předešlých variant. Další možnou, ale náročnou formou je realizace mediální výchovy jako samostatného předmětu.

VÚP v jednom z vlastních metodických materiálů, který zveřejnil na svém metodickém portálu, uvádí jako vhodný rozsah výuky třicet hodin pro druhý stupeň, a to vždy po patnácti lekcích na jedno pololetí. „Jde spíše o nadprůměrnou časovou dotaci. Rozhodující je, aby ředitel školy zajistil dostatečnou kvalitu výuky,“ dodává M. Pastorová.

Mediální výchovu je podle VÚP vhodné na prvním stupni zařadit nejdříve ve třetím ročníku, na druhém stupni pak v libovolných ročnících s tím, že v ročníku osmém a devátém je dobré zařadit i projekty využívající zkušenosti žáků. Zatímco pro druhý stupeň základního vzdělávání jsou již k dispozici poměrně návodně vypracované lekce jako ukázky realizace jednotlivých témat, pro první stupeň metodické materiály postupně vznikají. „V případě prvního stupně je především na učitelích, do jaké hloubky se budou jednotlivým tématům mediální výchovy věnovat. Vhodné je vycházet také z toho, že i děti jsou příjemci mediálních sdělení a zcela přirozeně u nich mediální produkce vyvolává otázky jako například: Proč se ještě vydávají noviny, když se vše najde na internetu? Proč se médiím věnuje tolik pozornosti a co je to vlastně médium? Jak by vypadal náš život, kdyby náraz média zmizela? Je na pedagogovi, aby dotazům dal ve výuce prostor, hovořil s dětmi o tom, na co se jejich pozornost zaměřuje, diskutoval a pokusil se s nimi společně a bez předpojatosti hledat odpovědi. Byla by škoda, kdyby na prvním stupni byla mediální výchova pojímána jen povrchně. Motivovaní učitelé si jistě budou umět opatřit potřebné informace a případně si doplní své vzdělání i o oblast mediální výchovy,“

Komentuje: M. Pastorová.

Školení – přirozený monopol

Na tvorbě koncepce mediální výchovy u RVP pro základní vzdělávání a gymnázia se podílelo Centrum pro mediální studia v Praze (CEMES) při Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy (FSV). V současné době pořádá kurzy pro učitele s názvem Základy mediální výchovy v celkovém rozsahu dvaceti vyučovacích hodin. Podle informací VÚP jde pravděpodobně o jediný takto propracovaný kurz akreditovaný MŠMT, který u nás realizuje jisté vysokoškolské pracoviště. Když si však uvědomíme, že mediální studia se přednášejí u nás i na několika dalších fakultách a příprava studentů na tvorbu a realizaci osnov i školních vzdělávacích programů by měla být úkolem hned devíti pedagogických fakult v ČR, nabízí se otázka, proč takovéto kurzy nabízí jen FSV? Podle našich zjištění se to jeví tak, že se prostě a jednoduše zatím nenašla žádná jiná srovnatelná konkurence...

Absolvování kurzu výuky mediální výchovy je pro učitele tohoto tématu podle M. Pastorové velice důležité. Pak ovšem jedno jediné pracoviště stěží dokáže uspokojit potřeby učitelů z celé republiky. „Vezměme tento fakt jako výzvu pro všechna vysokoškolská pracoviště, která mají tuto problematiku ve svých studijních programech, aby kurz mediální výchovy, který je odborně na výši, učitelům nabídl,“ reaguje M. Pastorová a doplňuje: „V případě přípravy učitelů na pedagogických fakultách nejde jen o téma mediální výchovy, ale třeba i výtvarné výchovy. Když jsem oslovila příslušné katedry s tím, že je třeba připravit studenty na daný obor tak, jak jej pojímá RVP, byl zájem z jejich strany nečekaně nízký.“

Čeština jako přirozený základ

I když si škola obsah i formu mediální výchovy teprve vytváří, měli by učitelé o tématu médií s dětmi alespoň začít hovořit. „Netvrdím, že je nutné absolvovat nejdříve kurz či mít do definitivní podoby propracovaný vzdělávací program. Zvláště mediální výchova umožňuje, aby učitelé při výuce vycházeli ze zkušeností žáků i z jejich aktuálních zájmů. Prostor je zde i proto, aby žáci sami zjišťovali názory na média u svých rodičů, či v okruhu vrstevníků. Důležitá je neustálá reflexe toho, co, proč a jak se svými žáky dělám. Následně si pedagogové třeba uvědomí, že další vzdělávání je pro ně skutečně důležité,“

sděluje: M. Pastorová.

Nejběžnějším způsobem realizace mediální výchovy na pilotních školách se stala její integrace do jednotlivých předmětů. Teoreticky lze tematické okruhy mediální výchovy začlenit do jakéhokoliv předmětu, nicméně je samozřejmé, že některé z nich jsou vhodnější. Mezi ty klíčové dozajista patří český jazyk, a to jak na prvním, tak na druhém stupni. „Pokud má učitel českého jazyka k mediální výchově vztah, může ji velice dobře, a to již na prvním stupni, propojit s výukou jednotlivých žánrů. Může například vybírat ukázky textů z novin a časopisů odlišného zaměření a porovnávat je vzhledem k tomu, pro jaké čtenáře jsou tiskoviny určeny a zároveň dávat možnost žákům, aby sebe sami vnímali jako součást určitého publika. A netýká se to jen slohu, ale při jazykových rozbořech je dobré vzít si jako příklad různá reklamní sdělení,“

inspiruje: M. Pastorová.

Na ZŠ Prachatice, Vodňanská pracují v českém jazyku dokonce s televizním zpravodajstvím. „Porovnáváme při výuce zprávy všech tří celoplošných českých televizí,“ konkretizuje Alena Nachlingerová, která je jedním z pedagogů, jež mají na této škole mediální výchovu na starosti.

Dalšími vhodnými předměty pro integraci tématických okruhů mediální výchovy mohou být obory v oblasti Člověk a společnost - občanská výchova a dějepis, ale dále také oblast Umění a kultura - výtvarná výchova, kde se nabízí možnost analyzovat vizuální zpracování mediálního obsahu nebo i hudební výchova - může se pracovat se zvukovou stránkou mediálního obsahu. Na prvním stupni je pak vhodnou oblastí Člověk a jeho svět nebo Člověk a zdraví, kde děti může zaujmout třeba téma obraz sportu v médiích.

Pro projekty není nutná technika

Kvalita vyučování, včetně realizace projektů, je do značné míry ovlivněna technickými podmínkami každé školy. Jen málokterá škola má v současné době možnost pracovat s tiskem, rozhlasem i televizí. Prachatická ZŠ mezi ně ale patří. Práci se všemi třemi typy médií a dokonce i s tvorbou jejich obsahů se tato škola již dlouhodobě zabývá (viz UN 11/2006, Rádio Junior a Televize Vodník). Škola svou audiovizuální techniku využívá nejen k projektům (školní televizní vysílání, které mohou obyvatelé Prachatic sledovat na místní kabelové televizi), ale i k výuce v jednotlivých předmětech.

„V rámci grantu jsme nedávno získali finanční prostředky na vytvoření multimediální učebny, kde bude soustředěna veškerá technika pro práci s rozhlasem i televizí. Žáci si zde budou například připravovat rozhlasové hlášení. Nejdříve ho odvysílají tak, jak by mělo správně vypadat, pak ho pustí záměrně s chybami, tedy s tím, co by se ve zpravodajství objevovat nemělo, nebo naopak tam nedají to, co by v něm být mělo. Děti hlášení v jednotlivých třídách poslouchají a vyučující s ním pak mohou v části hodiny hned pracovat,“

ilustruje: A. Nachlingerová.

Praxe prachatické školy však dokazuje, že žáky lze zaujmout i projekty, kde se s technikou automaticky nepočítá. „Jedním z našich projektů je třeba téma reklamy na cestovní kancelář - jakým způsobem se inzerce připravuje. Děti jsou

zástupci této kanceláře a celý den se snaží pracovat na její prezentaci, včetně finančních nákladů na reklamní kampaň,“

uvádí: A. Nachlingerová.

Nejlepší je kombinace

I když se přirozeně jedna škola více orientuje třeba na environmentální výchovu, jiná na oblast Umění a kultura a další právě na mediální výchovu, je možné předpokládat, že i škola bez rozhlasového nebo televizního studia může mediální výchovu realizovat kvalitně. „Takováto škola se hlavně zaměří na zkušenosti žáků s médii,“ dodává M. Pastorová.

Podle M. Pastorové je na základě dosavadních zkušeností nejvhodnější metodou výuky integrace mediální výchovy do jednotlivých předmětů v kombinaci a projekty. „Myslím, že v případě tohoto tématu není nejlepší, aby žáci dostávali informace o médiích pouze jednorázově a jedním způsobem. Vhodné je, pokud se alespoň jednou za rok mohou děti podílet podle svých možností třeba i na celoškolním projektu, který může být zaměřen na jedno regionálně významné téma.“

Školy by také neměly zapomínat u mediální výchovy na besedy s profesionály, kteří se ve světě masové komunikace pohybují.

Jak bylo již uvedeno, mediální výchovu lze vyučovat i jako samostatný předmět. Z disponibilní časové dotace je ale třeba na jeho realizaci vyčlenit hodiny. Dále je nutné zpracovat vzdělávací obsah mediální výchovy do podoby osnovy stejně, jako u všech ostatních předmětů. Pokud škola nemá s realizací mediální výchovy zkušenosti již z dřívější doby, je podle VÚP vhodnější, když koncipuje předmět jako volitelný. Ten může být vhodnou rozšiřující nabídkou pro žáky se zájmem o tvorbu časopisu, o rozhlasové nebo televizní vysílání. Volitelný předmět může doplnit, ale nemůže sám o sobě naplnit požadavky na realizaci mediální výchovy. Základy mediální gramotnosti musejí mít možnost získat všichni žáci, takže mimo volitelného předmětu musí škola vždy zařadit i některou z výše uvedených forem či jejich kombinace.

Článek vyšel 28. 11. v UN č. 44/2006

DeFleur, Ballová-Rokeachová: Teorie masové komunikace-

výtah z knihy

Tato práce v úvodu nabízí stručný přehled vývoje člověka. Sleduje a periodizuje vývoj člověka podle komunikačních prostředků, které v dané době používal. Velký důraz klade na provázanost vývoje komunikace na utváření člověka a společnosti. Druhá část charakterizuje podstatu masové komunikace a ukazuje, že lze vliv masové komunikace hodnotit z pohledu společnosti a jedince (sociální a psychologická paradigmat).

OBSAH:

1. Počátky - vývoj člověka
2. Teorie proměn
  - 2.1 Epoque znamení a signálů
  - 2.2 Epoque mluvení a jazyka
  - 2.3 Epoque psaní
  - 2.4 Epoque tisku
  - 2.5 Epoque masové komunikace
3. Výklad podstaty a vlivu masové komunikace
  - 3.1 Základní otázky
  - 3.2 Sociální paradigmat: Organizace společnosti
  - 3.3 Psychologická paradigmat: lidský jedinec

Jednou z cest k přistoupení k dnešní komunikační revoluci, jak již bylo řečeno, je podívat se, co se s lidstvem dělo v dřívějších dobách, kdykoli se odehrála srovnatelná změna, zásadní pro nové možnosti sdílet významy.

Archeologové a další badatelé často popisují raný vývoj lidského druhu jako doby (kamenné, bronzové atd.). Tyto názvy odkazují k obdobím – některá byla vcelku krátká, jiná trvala spoustu staletí, během nichž pravěcí lidé vyráběli nástroje převážně z jednoho materiálu nebo řešili nějakým převažujícím způsobem problémy s úpravou potravin či výrobou zbraní. Tato období zcela nepochybně pomáhají sledovat

vývojovou linku výroby nástrojů a veškeré předkládané poznatky o vývoji lidstva jsou jen přehrou k nastolení vývoje technologií, ale vůbec se jim nepodařilo brát v úvahu mnohem podstatnější aspekt lidské civilizace – schopnost komunikovat.

Daleko zásadnější pohled na vývoj člověka získáme, pokusíme-li se definovat řadu „epoch“ lišících se podle toho, jaký pokrok naši dávní i bližší předkové učinili ve schopnosti vyměňovat si, zaznamenávat, obnovovat a šířit informace.

Je jistě užitečné rozlišovat od sebe různé doby podle toho, jestli jeden kmen mlátil zvířata kamenem, zatímco jiný pazourkem, či jestli se mezi sebou řezali sekyrkami z bronzu, a ne ze železa. Skutečný pokrok druhu homo sapiens sapiens však v posledních 40 tisících letech daleko víc a nápadněji závisel na tom, jaké komunikační systémy se mu podařilo vyvinout, než na tom, jaké materiály byly zrovna v módě při výrobě nástrojů. Způsob lidské komunikace je však obtížnější rekonstruovat než závěry o hmotné kultuře.

Vzrůstající schopnost dorozumívat se bohatěji a přesněji vedla k rychlému rozvoji náročnějších technologií, mýtů, legend, vysvětlení, logiky, mravů a složitějších pravidel chování, jež usměrňovaly rozvoj civilizace a kultury. Vývoj lidské civilizace může být proto přesněji vyložen pomocí teorie proměn – jinými slovy, vývoj lidstva lze vyložit pomocí odlišných epoch ve vývoji lidské komunikace. Charakteristické jsou epochy signalizováním, mluvením, psaním, knihtiskem a nakonec komunikací pomocí masových médií. Pochopit význam přechodu z jedné epochy do druhé nabízí důležitou výbavu proto, aby člověk ocenil význam a důsledky změn, jimiž lidstvo prošlo na počátku tohoto století. Prvním obdobím byla patrně epocha znamení a signálů. Ta začala už někdy v době pre-hominidních a proto-humánních forem života, dávno předtím, než se naši předci postavili na zadní. Tito předchůdci člověka zprvu komunikovali jako savci. Rozhodující roli v této komunikaci sehrávaly vrozené nebo instinktivní reakce a naučené komunikační chování bylo omezené na minimum. Jak se v průběhu milionů let schopnost učení postupně zvětšovala, systém komunikace založený na znacích a signálech se nepochybně zdokonaloval, konvencionalizoval a stával se pochopitelně účinnějším. K radikální změně došlo pravděpodobně dost náhle, když lidské bytosti přešli do epochy mluvení a jazyka. Máme dnes přesvědčivé důkazy svědčící o tom, že tato epocha vypukla vcelku krátce po objevení kromaňonského člověka, nové formy homo sapiens. Zdá se, že tito naši bezprostřední předchůdci začali mluvit někdy před 90-40 tisíci let. Někdy před 35 tisíci let se už jazyk běžně používal.

Poměrně nedávno se vývoj dramaticky zrychlil. Před pouhými 5 tisíci let postoupilo lidstvo do epochy psaní. Tento úžasný prostředek vývoje lidské komunikace byl nezávisle na sobě vynalezen v několika částech světa. Zvláště Číňané a Mayové si vyvinuli psací soustavy zcela samostatně, ale v zásadě tato proměna proběhla nejprve u Sumerů a Egyptanů v tzv. úrodném půlměsíci, jenž je součástí Turecka, Iráku, Íránu a Egypta.

Ještě o něco později jsme vstoupili do epochy tisku. Čas změn dokážeme určit docela přesně (v roce 1455 ve městě Mainz, tedy v Mohuči). Zatímco primitivní pokusy o tištění lze sledovat daleko do minulosti, první kniha vyrobená na tiskařském lisu používajícím vyměnitelná kovová písmenka vznikla jen několik málo desítek let před Kolumbovou proslavenou plavbou. Téměř přes noc se tento výrobní postup rozšířil do celé Evropy. Odtud se dostal i do ostatních částí světa

a záhy způsobil pravou revoluci ve způsobu, jakým rozvíjíme a uchováváme kulturu. Nakonec jsme vstoupili do epochy masové komunikace. Jde o proměnu, jež svým způsobem začala už někdy počátkem 19. století s příchodem novin určených obyčejným lidem a později pokračovala vynalezením elektronických médií, jako jsou telegraf a telefon. Noviny však byly v podstatě jen dalším pokračováním epochy tisku a ostatní jmenovaná média nikdy nevyužívalo příliš velké množství lidí. Mnohem realističtější tedy bude, posuneme-li začátek epochy masové komunikace na počátek dvacátého století a spojíme ho s objevením a všeobecným rozšířením filmu, rozhlasu a televize. Právě tato média nastartovala změnu, kterou prožíváme dodnes.

Vcelku nedávno jsme byli – zcela nepřipraveni – vrženi do epochy počítačů. Nikdo přesně neví, co tato epocha bude znamenat pro komunikaci, ale počítače nás už přetvořily v něco, čemu se říká „informační společnost“. Média a s nimi související technologie mají navíc zásadní vliv na změnu tváře našich masových médií. I když důsledky těchto změn nejsou v současnosti ani trochu zřejmé, pokusíme se jimi zabývat, jak nejlépe dokážeme."

DeFleur, Ballová-Rokeachová: Teorie masové komunikace

Média a společnost Jan Jiráček, Barbora Kopplová

Kdyby zmizela média, nic by nezůstalo stejné. Náš způsob zábavy by se změnil. Nemohli bychom sledovat sportovní týmy v novinách, dívat se na televizi, ani jít do

kina...Bez televize, nahrané hudby, filmů, rozhlasu a internetu bychom měli velký díl času ve vlastních rukou.

Média jsou společenské instituce, které se ve velké míře podílejí na zajišťování komunikace ve veřejné sféře. Na mediální komunikaci je možno nahlížet jako na přenos z jednoho místa na mnoho míst. Média mají vliv na politiku i ekonomiku. Způsob chování médií ve společnosti, tedy v prostředí, které je obklopuje a v němž nějak působí, je výsledkem mnoha okolností. Mluvíme-li o tom, že média mají ve společnosti nějakou roli, jíž odpovídá jejich chování, neznamená to, že tato role je jednoznačně aktivní a že závisí výhradně na technologických možnostech a záměrech samotných mediálních organizací. Postavení médií ve společnosti je totiž vždy závislé na kvalitě její kultury a jejích hodnotových soustavách, v jejichž rámci probíhá mezilidská komunikace. Nejobecněji řečeno mohou média ve společnosti potvrzovat stávající a uznávané společenské hodnoty (mít tedy roli stabilizující), mohou za jistých okolností působit destruktivně proti nim, anebo je pomáhají přetvářet či prosazovat a tvořit zcela nové. Velmi také závisí na tom, jaké chování médiím přisuzuje příslušná společenská kultura, protože toto hodnocení vnímají média jako podnět k zaměření svého působení.

Obsahy svých produktů a způsobem jejich podání média dosahují ve společnosti určitých účinků. Například velmi pravděpodobně mohou zvyšovat pozornost společnosti k nějakému tématu, a tak posilovat jeho důležitost ve veřejném hodnocení (je dokonce téměř jisté, že to je jeden z mechanismů, jimiž mohou média působit na politické elity a politické elity prostřednictvím médií na veřejnost a na sebe navzájem). S tím souvisí i další předpokládaný účinek - tzv. nastolování témat. Média si z mnoha událostí vybírají jen některá, ta, o nichž se nezmiňují, zůstávají v mediálním publiku buď na okraji jeho povědomí a zájmu, nebo do něj vůbec nevstoupí. Tento účinek může být vyvolán také pořadím ve sledu zpráv, na první stránku novin nebo na první místa v televizním zpravodajství se soustředí nejvíce pozornosti.

Mohou také podporovat vybrané úsudky a domněnky, čímž potvrzují v publiku názor, že jsou tato hodnocení pravdivá. V jistých situacích jsou média schopna přímo ovlivnit průběh a obsah událostí - vědí-li například parlamentní poslanci, že jejich schůze je zaznamenávána televizí, přizpůsobí své vystupování a volbu témat tomu, aby u diváků (voličů) vzbudili příznivou reakci. V nepřítomnosti televize by se pravděpodobně většina z nich chovala jinak.

Část úvah o účincích médií se zaměřuje na zkoumání toho, zda při opakovaném smyslově a emocionálně silném zážitku dochází či nedochází k oslabení schopnosti publika přijímat takové sdělení ve stejné intenzitě. Další možný účinek vyplývá z toho, že média nikdy nebyla a nejsou schopna přes veškerý technologický pokrok zachytit veškerou složitost zobrazované reality. Zjednodušují (trivializují) ji. Komentář hodnotící nějaký zločin může těžko postihnout hloubku (nebo naopak mělkost) motivů, kterými byl pachatel veden.

Zkoumání možných (pravděpodobných) účinků médií představuje jednu z významných oblastí zkoumání médií vůbec. Je to oblast přitažlivá a zároveň i složitá. Lidí, kteří chtějí vědět "co s námi ta média dělají" přibývá. I když v mnoha případech je možné vliv médií pozorovat (empiricky doložit), je velmi těžké ho vyložit (tedy určit, že dané chování, daná změna je skutečně důsledkem působení médií), neboť společenské jevy nemívají jednu příčinu, kterou by bylo možné laboratorně izolovat od ostatních. I tak se předpokládá, že média mají nějaké účinky na jednotlivce a nějaké účinky na společnost a že tyto účinky mohou být povahy krátkodobé a dlouhodobé, jakož i že jejich účinnost může být okamžitá a odložená. Role médií ve společnosti lze ukázat na řadě dílčích témat z různých oblastí společenské kultury. Na následujících obrazovkách bude pozornost zaměřena na roli mediální komunikace v politické kultuře během významných politických procesů a událostí (vznik politických stran, zásadní politické změny v moderních českých dějinách).

Pojem společnost chápeme jako označení určité kvality uspořádání mezilidských vztahů, které je výsledkem déletrvajícího historického vývoje. Pojem slouží především k tomu, aby bylo možné obecně popsat změny, které v soužití lidí nastaly zvláště v době přechodu od feudálního způsobu života k novodobému, od tradičního k modernímu, od před industriálního k industriálnímu (kapitalistickému) a postindustriálnímu. Všechny tyto dvojice přívlastků jsou kontrastní a vyjadřují směr vývoje od starého k novému v organizaci dělby práce, v rozdělení funkcí a odpovědností při ustavování nových sociálních struktur.

Pro kvalitu uspořádání vztahů mezi lidmi před začátky modernizačních procesů se používá pojem společenství. Vztahy mezi lidmi žijícími ve společenství jsou založeny na tom, že jeho členové tvoří vnitřně málo diferencovanou a vysoce stabilizovanou skupinu. Sociální vztahy a jevy ve společenství vyplývají z ustálených kulturních dispozic (dělba práce mezi mužem a ženou).

Opakováním zažitých zvyklostí a tradic (k rozhodovací moci a odpovědnosti za celek společenství je třeba např. určitý minimální věk, rodový původ, majetek), z individuálního uznávání panujícího systému hodnot a dodržování nepsaných pravidel sociální kontroly bližším (rodina a příbuzní) a širším okolím (sousedé). Pocit sounáležitosti a z ní vyplývající solidarita mezi členy společenství je spontánní - na rozdíl od solidarity ve společnosti, která si ji musí racionálně zdůvodňovat a prosazovat. Společnost se totiž na rozdíl od společenství skládá z různorodých skupin lidí, odlišujících se nejen sociálním původem, ale i vzděláním, zájmy, dovednostmi, zkušenostmi, dosaženými pravomocemi, tedy rysy, které je alespoň do jisté míry možné ovlivnit osobním úsilím či podporou okolí. Hierarchie mezi těmito skupinami není postavena na zvykovém právu jako ve společenství, ale na racionální a umělé kodifikaci (stvrzení) pravidel, kterými se musejí všechny společenské skupiny řídit (koordinovat), aby společnost jako celek mohla fungovat. Porušení těchto pravidel je důvodem k postihům. Společenské skupiny nejsou vnitřně uzavřené, jednotlivec může usilovat o změnu svého postavení, ale opět podle stanoveného postupu.

To se v dějinách projevilo v procesu tzv. urbanizace neboli výstavby a rozšiřování měst. Lidé přicházející z venkova do nových sídel se museli přizpůsobovat novým podmínkám své existence, aby přežili. Období přechodu od společenství ke společnosti je časově různorodé, v evropském prostoru začíná na různých místech přibližně na konci 18. století, v plném proudu je na konci 19. století. Jednotlivé předpoklady tohoto procesu jsou však i starší.

Média a společnost: Jan Jirák, Barbora Kopplová

1.4 Trochu historie

České časopisy pro děti a mládež ve 30 tých letech minulého století, se zvláštním zřetelem k časopisům Mladý hlasatel, Vpřed a Junák.

V předválečném období vycházela u nás řada časopisů pro děti a mládež.

Z početního množství si alespoň stručně připomeňme některé. V Brně vycházel časopis Kulíšek, který z původního časopisu pro dospělé se vyprofiloval jako dětský časopis.

Pak tu byly dva oficiální časopisy školské, Úsvit a Klas, přinášející hlavně výběry

z klasické národní literatury. Malý čtenář byl rovněž určen školní mládeži a přinášel pestrou škálu zábavného i poučného čtení. Organizace Junák vydávala Skaut – Junák, který byl jakýmsi úředním věstníkem skautské organizace. Z dalších časopisů to Anděl Strážný a Dětská neděle. Pro děti předškolního věku byl velmi oblíbený časopis Punt'a, který vycházel ve svátečním velkém a ve všedním malém formátu. I jiné spolky a organizace měly své časopisy pro mládež. Tak např. okol vydával Mládí a Vzkříšení. Orel Květy mládí, nakladatelství Hokr Kašpárkovy noviny, J.R. Vilímek Srdíčko atd. Od poloviny 30. let začal vycházet v Melantrichu Malý hlasatel, později přejmenovaný na Mladý hlasatel. Ten se stal brzy nejrozšířenějším a nejoblíbenějším časopisem pro mládež. V jeho redakci začali působit zkušení redaktori Dr. B. Mendík, Dr. Bureš a Jaroslav Foglar. Ten zprvu jako externí redaktor, později jako řádný redaktor na plný úvazek. Byl to především on, kdo vtiskl Mladému hlasateli osobitý a novátorský styl, který působil nově a moderně. Styl orientovaný na skauting, indiánskou a zálesáckou tematiku, výchovu k čestnosti, kamarádství, přátelství a obětavosti, tedy vlastnostem veskrze kladným.

Vzorem a nositelem těchto vlastností se stal kreslený seriál Rychlé šípy, který začal vycházet koncem r. 1938 a brzy se stal hnacím motorem časopisu. Seriál vycházel na zadních stranách časopisu, autorem textů byl J. Foglar, kreslenou část vytvořil Dr. Fischer. Pravidelně se objevoval Foglarův sloupek Z bobří hráze s radami a náměty pro táboření, skautské hry, stopování a seznamování s indiánskými zvyky a obyčejí. Zcela ojedinělý a průkopnický byl Foglarův projekt Čtenářské kluby Mladého hlasatele. Na Foglarův podnět byly zakládány mládežnické kluby po celé republice, hlásící se k výše uvedeným vlastnostem šířené na dálku ze stránek časopisu. Každý klub měl svůj název, dostal legitimaci, byl zaregistrován v redakci a jednou za čas musel podávat zprávu o své činnosti. Počet čtenářských klubů se brzy rozrostl na několik tisíc. V Mladém hlasateli vycházeli pravidelné sportovní hlídky, do kterých přispívaly nejlepší sportovci té doby (hokejový brankář Boža Modrý, fotbalový internacionál Pepa Bican) a další. Hlídky přírodovědecké, technické, zábavné seriály z dílny Walta Disneye (Mišák Mickey a Kačer Donald). Pravidelná byla rovněž stránka Práce našich čtenářů. Vynikající byly dobrodružné povídky Otakara Batličky, cestovatele a radiotelegrafisty, který byl později pro svou odbojovou činnost nacisty popraven. Výtvarnou stránku časopisu obohacoval skvělými lustracemi Bohumil Konečný (podepisoval se pseudonymem Bimbo), arch. Fiala i autor kreseb Rychlých šípů Dr. Jan Fischer. V Mladém hlasateli začal také vycházet vložený román J. Foglara

O Rychlých šípech Záhada hlavolamu a román J. Bernarda Srub u Zlatého klíče.

V roce 1941 byl Mladý hlasatel z rozhodnutí okupačních úřadů zakázán a J. Foglar přešel do časopisu Správný kluk, který již nedosahoval úrovně svého předchůdce. Hned po skončení okupace, ještě v r. 1945 se Foglar ujímá řízení nového časopisu Junák, vydávaného Ústředím skautské organizace. Navázal zde na některé osvědčené metody a články z Mladého hlasatele. Tak na stránkách Foglarova Junáka se znovu objevuje Hlídka bobří hráze, informace pro čtenářské kluby, Práce našich čtenářů, nový kreslený seriál Družina Medvědů a další zajímavosti. Na pokračování zde vychází Foglarův román ze skautského prostředí Devadesátka pokračuje. Autorem jiného zařízení románu Za temným sluncem byl další významný činovník Junáka, vedoucí prestižního oddílu vodních skautů, Jaroslav Novák. Jako redaktor chtěl Foglar dělat časopis, který by byl určen pro všechny chlapce a dívky, ne jen pro skauty. To se nelíbilo Středisku Junáka, jehož představitelé ho kvůli tomuto postoji začali kritizovat. Mezi Foglarem a Střediskem vznikla roztržka a výsledkem bylo, že Foglar z redakce Junáka odešel a přijal místo šéfredaktora současně vycházejícího časopisu Vpřed, který vydávala Mladá Fronta. Stalo se tak v dubnu 1946, šéfredaktorem pokračujícího Junáka se stal Jaroslav Novák.

Časopisu Vpřed vtiskl Foglar novou tvář, která navazovala na podobu Mladého hlasatele. Znovu začaly vycházet Rychlé šípy, do redakce byli přizváni bývalí Foglarovi spolupracovníci, jako např. dr. Bureš, Dobrodružné příběhy psa, František Běhounek, přírodopisnou hlídku doc. Obenberg, z výtvarníků se podíleli B. Konečný a O. Štenbera. Sportovní rubriku zaplňovala Záborského hokejová škola a instruktivní seriál Pod bezedným košem. Nejvýznamnější tehdejší sportovce připomínaly fotografie v každém čísle. Zábavou část oživovaly Mrzuté příhody kačera Donalda. Z pozůstalosti O. Batličky vyšly poslední povídky před jeho zatčením gestapem. A ovšem nesměl chybět Foglarův zálesácký sloupek Z bobří hráze. Soutěžní hra Po stopách Alvareza se obracela k nejširší čtenářské obci a v soutěžích pěstovala duševní i tělesnou zdatnost, postřeh a vytrvalost. Znovu se objevují Foglarovy čtenářské kluby, pokračováním Záhady hlavolamu je vložený román Stínadla se bouří. Odznakem Žlutého kvítku byli odměňováni chlapci a dívky, kteří se vyznamenali statečností, poctivostí a ušlechtilým jednáním. Oblibě se těšily i nové obrázkové seriály Výprava Toma Bartona, Pim a Red a Za poklady starých Inků. U chlapecké části se těšily zájmu válečné příběhy čs. letců v Anglii od Kpt. Bozděcha, jehož válečný román Souboj s osudem začal rovněž vycházet jako románová příloha. Za šifrou Jirka-Sirka se v kulturní rubrice

skrýval začínající mladý básník František Listopad. Stránka Práce našich čtenářů seznamovala s jejich výtvarnými a literárními projevy. Čestný odznak Rychlých šípů se uděloval za mimořádné charakterové vlastnosti. Souběžně vycházel také junák za vedení Jar. Nováka. I on vykazoval velmi dobrou úroveň. Na rozdíl od Vpředu byl zaměřen hlavně na skautskou mládež a v tomto směru přinášel řadu zajímavého čtení. Pro začínající skauty to byl Nováčkovský slabikář, Doplnky dobrých družinovým (DDD), Skautskou stopou a další. Situaci ve skautském hnutí a různé nešvary vtipně glosovala postavička Toma Atoma Kačerovi Donaldovi v časopise Vpřed úspěšně konkuroval Pepek námořník. I zde vycházely romány J. Nováka Za temným sluncem, Atol Palmyra a vložený román Zelené jezero. Závod o měsíc byl jedním z prvních sci-fi (když se mu tak tehdy neříkalo), ve kterém soutěžily o dobytí Měsíce týmy SSSR a USA. Na zadních stranách se postupně objevily seriály Tajemství Žlutých skal, Družina Lišek za dobrodružstvím, Roy a Jeho Bobři, Tajemství bažin a seriál z tajemného Tibetu. Vpřed i Junák byly týdeníky, oba časopisy dosáhly velkého nákladu a patřily k nejoblíbenějším časopisům pro mládež v tomto poválečném období. Od roku 1945-1948 stačily vyjít tři ročníky obou časopisů.

Hlavně Foglarův Vpřed se stal trnem v oku některých kritiků z řad redakcí jiných časopisů, kteří záviděli jeho velkou oblibu a vysoký náklad. Byla to hlavně brněnská Štěpnice, která útočila na Vpřed i samotného Foglara. Vpřed a Rychlé šípy byly podle ní jen barevné a kýčovitě lákadlo a podbízivou četbou bez umělecké hodnoty. Za vším byla závist z vlastní neúspěšnosti dělat přitažlivý, zajímavý a výchovný časopis pro mládež. Tyto útoky na Vpřed a Foglara osobně vyvrcholily po komunistickém převratu v únoru 1948. Do protifoglarovské kampaně se zapojila i řada tehdejších komunistických celebrit a novinářů jako E.F. Burian, Fr. Pilař, I. Klíma a jiní. V nových politických poměrech se i Vpřed musel přizpůsobit, ale ani to mu nepomohlo. Začátkem července 1948 vyšlo jeho poslední číslo, další vydání byla zastavena a Jaroslav Foglar byl vyhozen z redakce. Napříště mu byla znemožněna na dlouhou dobu jakákoliv redaktorská a literární činnost. Obdobně se tak stalo i s Junákem a jeho šéfredaktorem Novákem. Po prázdninách došlo ke sloučení obou časopisů v jeden s názvem Junáci vpřed. To už byl časopis zcela poplatný komunistické tendenci a pro naprostý nezájem čtenářů brzy zanikl. Postupně jak se politické poměry zčásti liberalizovaly, hlavně v 60. letech, mohl se i Jaroslav Foflar znovu objevit na scéně. Začaly se, i když s obtížemi, znovu tisknout jeho knihy a v časopisu ABC začala oživovat myšlenka Foglarových čtenářských klubů, které po zániku Vpředu se ocitly

bez vedení. Oba časopisy Junák i Vpřed, přinášely kromě ušlechtilé zábavy a poučení, jakým byl např. ve Vpředu obrazový film minulosti, seznamující s naší národní historií, také výchovné poselství. Výchovou ke slušnosti, čestnosti a úctě ke starým lidem, ovlivnily v nejkładnějším smyslu několik generací, dnes již povětšinou seniorů. Není vůbec jisté, zda podobným způsobem mohou působit na dnešní jejich současné časopisy, když většina z nich s výjimkou skautských periodik, tyto výchovné tendence zcela postrádá.

1.5 Specifika tištěných médií v oblasti vzdělávání

Tištěná média a tisk jako pracovní postup zhotovování stejných kopií nějakého obrázku nebo napsaného textu jsou dnes naprostou samozřejmostí. Celou novinovou či časopiseckou stránku (dokonce celou knihu) je možné připravit v počítači a elektronicky ji odeslat do vzdálené tiskárny. Noviny, časopisy a knihy vycházejí ve velkých nákladech a jsou díky distribučním sítím k dostání po celé zemi prakticky ve stejnou chvíli. Knihkupectví je v každém i menším městě. Kalendáře, plakáty, fotografie nás obklopují všude, kam přijdeme, a jsou neodmyslitelnou součástí našeho životního prostředí. Většina lidí dokáže pracovat s kopírkou nebo si vytisknout text z počítače - počet kopií je omezen pouze časem, množstvím toneru a množstvím papíru, tedy faktory povýtce finančními.

Od prvních pokusů o vícenásobné tištění obrázků či textů po moderní desktopová pracoviště v redakcích nakladatelství a vydavatelství a velkokapacitní ofsetové tiskařské stroje v současných tiskárenských zařízeních však prodělala výroba a distribuce tiskovin dlouhý vývoj a mnoho proměn. I společenské postavení a role tisku se změnily - zatímco v prvních fázích své existence fakticky různé postupy při výrobě tiskovin nahrazovaly písáře a opisování (a zajišťovaly věrnost kopií), v době moderní se tisk - ve formě knih, letáků a později časopisů a novin - stal svébytnou společenskou institucí a s rozvojem moderní urbanizované a industrializované společnosti dokonce prvním masovým médiem (jež svým způsobem ovlivnilo postavení, roli a nabídku dalších masových médií, především rozhlasu a televize). O významu tisku pro moderní společnost svědčí i to, že

v češtině slovo tisk označuje nejen výrobu tiskovin (od denního tisku přes knihy po plakáty), ale i onu společenskou instituci, kterou deníky, týdeníky a časopisy představují (angličtina naproti tomu rozlišuje "print" označující vše tištěné a "press" označující novináře - původně v tištěných médiích, později ve všech médiích), a někdy nejen deníky a časopisy, nýbrž všechna média, v nichž působí novináři a jež nabízejí zprávy a komentáře. Proto se hovoří o tiskové konferenci či o zástupcích tisku i v případech, kdy jsou přítomni reportéři z rozhlasových a televizních stanic. Máme-li porozumět postavení a roli tisku v dějinách moderních společností a v současnosti, musíme od sebe tyto dva významy slova tisk oddělovat. Pokud jde o samotnou výrobu tiskovin, mají tištěná média několikasetletou tradici a úměrně její délce je obsáhlá i problematika zkoumání technologických změn v jejím vývoji. Vedle linie vlastní výroby tiskovin se této problematice bezprostředně dotýká také vývoj toho, jak byly vyrobené kopie dodávány ke koncovým uživatelům, tedy vývoj distribuce tisku a poštovníctví, dobových možností přepravy a dopravy. Nejstarší způsob tisku se objevil v Číně v 5. století našeho letopočtu. Byl to tzv. deskotisk, kdy se do dřevěné desky vyřezal obraz, reliéf se natřel barvou, na ni se položil papír (rovněž čínský vynález) a válečkem se přitlačil k podkladu. Okolo roku 1040 se opět v Číně začaly používat pohyblivé (tedy zaměnitelné) litery z kameniny a koncem 14. století v Koreji litery kovové, vložené do dřevěného rámu. Evropským vynálezcem tisku z pohyblivých liter se kolem poloviny 15. století stal v Mohuči Johannes Gensfleisch, zvaný podle své rodné usedlosti Gutenberg. Využil vinařského lisu, litery (písmena) odléval ze slitiny olova, antimonu, cínu a vizmutu (tzv. liteřiny). Po dlouholetých pokusech s drobnějšími tisky dokončil někdy kolem poloviny 15. století tisk dvousvazkové Bible, která je dnes nejstarší dochovanou evropskou tištěnou knihou. Za nejstarší prvotisk v českých zemích se tradičně považuje tzv. Kronika trojanská, vytištěná v Plzni neznámým knihtiskařem roku 1468, i když na prvenství je mezi odborníky i jiný, dosud plně nedokázaný názor. Převratnost vynálezu knihtisku spočívá v tom, že lidé objevili základní princip mechanické reprodukce formálně a obsahově identických textových nebo obrazových sdělení, a to díky vyměnitelným písmenům snadno změnitelný. Technologie tisku se postupně, nejdříve jen velmi pomalu, zdokonalovala. Inovace v oblasti tisku vycházely z dílčích vynálezů aplikovaných ve sféře reprodukce tištěných médií. Podstatnějšího vylepšení se dočkal na konci 18. století nejprve samotný tiskařský

lis, jeho chod se zrychlil a zvětšil se tlak na desku doplněním původně celodřevěné konstrukce kovovými díly.

V roce 1812 byl v Anglii patentován válcový rychlolis, který se stal základem pro všechny následující druhy rychlolisů. Tiskový válec přitlačoval papírový arch na tiskací formu, která se pod ním pohybovala. Za zdroj energie pro pohyb lisu se používala lidská síla, kterou nahradil parní stroj (v Praze první parní rychlolisy použity v Haasově tiskárně 1832) a v druhé polovině 19. století elektřina. Nové nároky na rychlý tisk velkého počtu kopií, spojené s rozvojem denního tisku a masového čtenářského publika, vedly také k vynálezu rotačky ve 40. letech 19. století, nesmírně zdokonalené od 60. let používáním nekončícího pásu papíru. Od počátku 19. století z Anglie a Francie začala přicházet mechanická strojní výroba papíru (v Čechách první v Praze - Bubenči ve 30. letech 19. století) dosahující vyšší produkce a nižších nákladů (tedy i nižší ceny papíru) na výrobu než ruční postup. Změnila se i příprava stránek do tisku (sazba). Rychle se opotřebovávající litery z liteřiny nahradily litery ocelové, písmena se od 20. let 19. století začala odlévat na licích strojích, vkládání liter do rámu, který představuje stránku (tedy tzv. sázení stránky), převzal postupně od 80. let 19. století sázecí stroj, po zdokonalení kombinující sazbu s odléváním matrice.

Jen pouhé srovnání rychlosti různých fází strojní reprodukce je dostatečně výmluvné. Ruční sazeč vysázel za hodinu asi 1500 liter, s pomocí sázecích strojů na tzv. horkou sazbu z konce 19. století (linotypy, monotypy, typography) až 6000. Drobně vylepšený ruční lis tradičního Gutenbergova typu tiskl v průměru 300 archů papíru za hodinu, čtyřválcový rychlolis (1828) 4000 archů za hodinu a rotačka (1846) 8000 archů za hodinu. Vládní Pražský deník, první list tištěný u nás na rotačce, dosáhl v roce 1880 nákladu 36 000, zatímco náklad ostatních pražských deníků se pohyboval nejvýše okolo 8 až 10 tisíc.

Ve třetí třetině 20. století převládly i ve výrobě tisku počítače, stránku je díky digitalizaci možné celou připravit v digitální podobě (včetně grafických prvků, fotografií apod.) a odeslat elektronicky do tiskárny. Skutečnost, že práce, kterou dříve vykonávala řada pracovníků, je najednou možné udělat doslova na stole, vedla k tomu, že se hovoří o desk-top publishing (vydávání na desce stolu), zkráceně o DTP. Podobně se měnil i způsob distribuce tiskovin, a to v souvislosti s tím, jak se měnila sama povaha a rozšíření tištěné produkce. Měnila se i podoba tiskovin a společenské postavení tisku - tedy vyvíjelo se postavení tisku jako společenské instituce, a to jak postavení samotných

tiskovin (jako zdrojů informací, názorů, ale i rozptýlení a zábavy), tak organizací, které se produkci tiskovin věnovaly (vydavatelství a nakladatelství, resp. vydavatelů a nakladatelů), a lidí, kteří se na výrobě obsahů tiskovin podíleli (především novinářů, ale i spisovatelů). Od 15. do poloviny 20. století byla výroba tiskovin základem pro nejrozšířenější způsob mediální komunikace, také proto se hovoří o epoše tisku. Na přelomu 15. a 16. století v Evropě pracovalo okolo 250 tiskáren. Tiskly knihy náboženské, vědecké, právnícké, umělecké, cestopisy, romány, lukrativní, protože rychlejší a levnější byl tisk duchovních i světských písní, svatých obrázků. Od 16. století rostly náklady populárnější četby dobrodružných románů, historií, bajek a stále oblíbenějších kalendářů. Zvláštní pozornost publika poutala publicistika informující o přírodních úkazech a katastrofách, biologických anomáliích (lidské deformace) a výjimečných událostech (popravy), válkách s Turky atd. Trh s jedno- či několikalistovými zpravodajskými letáky (tituly začínaly: *Newe Zeitung - Novina o...*, *Copia...*, *Historia*, *Lettera*, *Epistola*) rozkvétal úměrně zájmu lidí o vzrušení z nového, neznámého a aktuálního.

Na rozvoj tištěných médií měly vliv politické, hospodářské, sociální i kulturní podmínky. Tisk totiž představoval jedinečnou možnost uchování a poměrně rychlého šíření informací potřebných pro rozvoj moderních společností založených na obchodu a vyhledávání a využívání vzdálených zdrojů a komparativních výhod z rozdílů v ceně. Společenská poptávka po pravidelném informování nabídla cestu využít technologie knihtisku také k výnosné aktivitě vydavatelsko-zpravodajské.

Již od středověku si církevní a světské instituce mezi sebou vytvářely vlastní poselské trasy, po nichž putovali poslové s listinami a písemnými korespondencemi.

S rozvojem dálkového obchodu rostla cena zpráv o politických poměrech a cenách na vzdálených trzích také pro kupce a finanční domy bankéřů, kteří si začali platit vlastní zpravodaje-korespondenty, od nichž pravidelně získávali důležité informace. Knihotisk umožnil psanou zpravodajskou činnost převést částečně do funkce informačního servisu pro tištěné noviny. Jejich pravidelná distribuce je svázána s rozvojem organizované pošty jako mezinárodního systému přepravy i dopravy. Skutečný systém poštovníctví v Evropě má počátek v roce 1516, kdy byl habsburským domem ustaven jako instituce zajišťující komunikaci mezi politickým centrem a jeho vzdálenými državami a provinciemi. Pravidelnost poštovních spojení způsobila i pravidelnost při vydávání tištěných novin.

Za první pravidelně, tedy periodicky vydávané listy se pokládají noviny, které vycházely v Německu v roce 1605 ve Štrasburku a v roce 1609 ve Wolfenbüttelu. Nejstarší periodické noviny v českých zemích vyšly až v roce 1659 v Praze a byly psány německy. Česky psané noviny - Outerní (Sobotní) pražské poštovské noviny z rozličných zemí a krajin přicházející (také Český Postilión neboli Noviny české) vydával v Praze od roku 1719 knihtiskař Karel František Rosenmüller. Na vydávání novin se projevoval vliv mnoha okolností, od zájmu a připravenosti publika na jejich odebrání až po cenzurní praxi v daném území. Od počátků se však komerční úspěch novinového podnikání odvíjel také v souvislosti s technologickým pokrokem tisku a přepravy novin. V obou oblastech došlo k velkým změnám od konce 18. do konce 19. století. Osvícenství zdůrazňovalo praktickou výhodu všemožných druhů pohybu, hmotného - přeprava zboží a osob i duchovního významu. Zlepšování povrchu cest a silnic, výstavba dopravní infrastruktury (přepřahací stanice - pošty, péče o bezpečné okolí tras, systematická tvorba provázaných jízdních řádů) a převratné uplatnění vynálezu parního stroje v železniční dopravě urychlovaly distribuci periodik mezi odběratele. Této možnosti vycházela vstříc snaha tisknout rychleji větší množství tiskovin, rozšiřovat nabídku. Zvláště po 1. světové válce se to projevilo ve snaze vydavatelství a redakcí poskytovat v obsahu periodického tisku větší nabídku vyhovující zájmům a potřebám širších skupin publika. Rychlost, množství i kvalita byly rozhodujícími požadavky nejen pro reprodukci textu, ale i obrazu. Díky novým druhům tisku se během 19. a 20. století zjednodušilo a většinou i zlevnilo také zapojení obrazových sdělení do tiskové produkce. Nejdůležitější byly v tomto směru vynálezy litografie (Alois Senefelder v 90. letech 18. století), světlotisku (60. léta 19. století, umožnil reprodukovat fotografie), ofsetu (vynalezen v 80. letech 19. stol.) a sítotisku.

V procesu "zmasovění" tištěných médií (je to příznačné i pro některé druhy a žánry neperiodických tiskovin - knihy, letáky, plakáty, billboardy) se výrazně uplatňují například různé obsahové a formální postupy přinášející publiku méně náročnou, nediferencovanou zábavu a vzrušení (např. překračováním mravních a společenských bariér v zobrazení lidského soukromí, posílením hovorových i nespisovných prvků v mediálních textech, větším množstvím obrazových složek obsahů). Zatímco se v USA a ve Francii bulvární tisk objevuje už ve 30. letech

19. století, v českém kulturním prostředí se uplatňuje především až v první třetině dvacátého století. Je tištěn ve velkých nákladech, jeho distribuce nespočívá na předplatném, ale především na volném pouličním prodeji. Hlavním záměrem jeho vydavatelů je zisk z jeho prodeje a z inzerce, který stoupá úměrně obratnosti redaktorů zpracovávat témata pro bulvární žurnalistiku. Pro tento typ tisku je z hlediska obsahu důležité, aby podával informace senzační, překvapující, skandální, a to právě v úpravě přiměřené skandálnímu tisku. Péče o ověřování pravdivosti takových zpráv je v porovnání s tzv. seriozním tiskem malá.

V bulvárním tisku se hojně se využívají i fotografie, jejichž hlavním cílem je připoutat pozornost čtenářů. Pro charakteristiku etap vývoje tištěných médií a zvláště periodik na území českých zemí jsou převažující technologické postupy důležitým měřítkem. V moderních dějinách českého tisku je možné zřetelně vymezit období od 60. let 19. století do 90. let 19. století, potom do poloviny 20. let 20. století, kdy se vydávání tisku stále více kapitalizuje a vlastnictví periodik se koncentruje do akciových společností nebo společností s ručením omezeným, vznikají velké vydavatelské domy, jejichž největší rozvoj se projevuje ve 20. a 30. letech 20. století. Tito vlastníci mají dostatek financí k technologické modernizaci, zvyšování nákladů a z výnosu masového tisku bulvárního nebo zájmového zaměření hradí případné ztráty hlavních (seriozních) politických titulů. Tiskové technologie druhé poloviny 20. století jsou ovlivněny zaváděním elektrografických postupů při sazbě, od 80. let se v tiskové praxi prosazují prostředky digitální techniky.

PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 Zkušenosti z mojí třídy

Kdysi na základní škole jsme začali vydávat školní časopis. Bylo to z podnětu pana učitele. Měl nás rád, a v každém dokázal rozpoznat nějakou kladnou vlastnost. Školní časopis, to je něco. Každý se chtěl podílet, každý nějak jinak.

Příspěvků přibývalo. Změnil se vztah k českému jazyku, ke kreslení, zlepšily se

i mezilidské vztahy. Většina třídy se zapojila. Byla jsem stejně nadšená jako ostatní. Pan učitel považoval vztahy mezi žáky za velmi důležité a z opatrnosti se zapojil jako cenzor.

Vydali jsme první nulté číslo, jen tak. Vypadalo asi takhle:

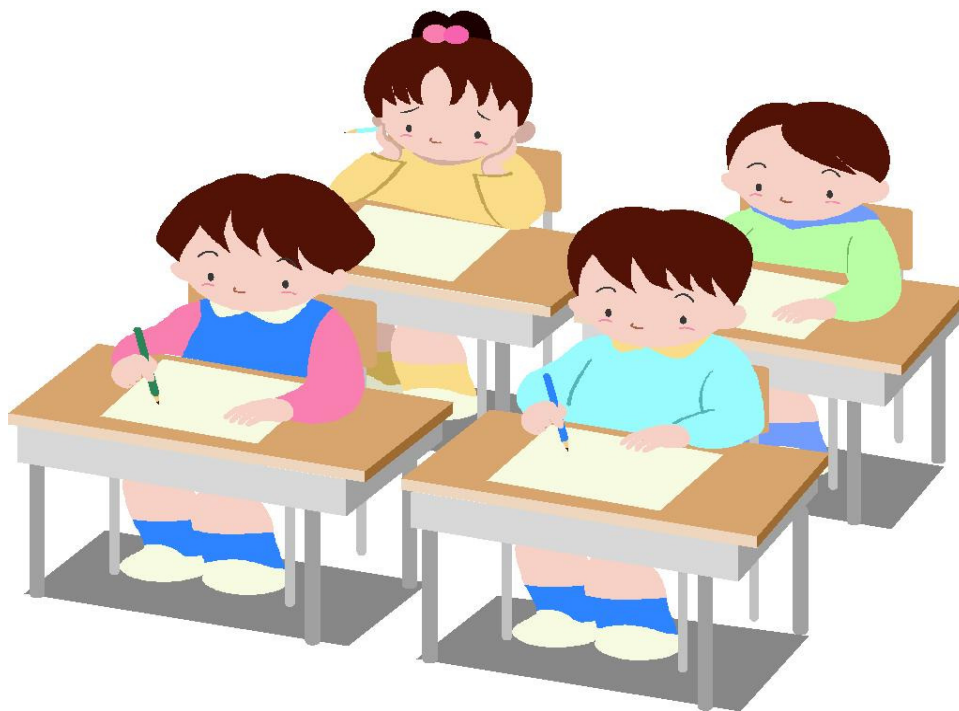
ZÁŘÍ 1995

ROČNÍK 1

/0/

Kamarád

ŠKOLNÍ ČASOPIS- NULTÉ ČÍSLO

My žáci ze čtvrté třídy: umíme číst a psát –né bez chyb,

začínáme psát časopis,

zveme všechny žáky školy, kteří chtějí do časopisu

přispět, aby tak učinili. Za tímto účelem byla zřízena schránka, kam mohou žáci, možná

i páni učitelé své seriózní příspěvky vkládat. Nezájmavější články budou otištěny. Jako první vyhlášíme anketu o názvu časopisu.

Předběžný název: Kamarád, Bubínek, Trubka, Hlas z podzemí, Chobot

Novinky z posledních lavic

Podařilo se nám zjistit za spolupráce s naším tajným detektivem termíny prázdnin a volna.

Anketa

Co se nám na naší škole líbí?

(Prosíme napište nám).

Příběh

Jeden večer vzal starý indián svého vnuka a vyprávěl mu o bitvě, která probíhá v nitru každého člověka. Řekl mu: „Synku, ta bitva v každém z nás je mezi dvěma vlky. Jeden je špatný. Je to vztek, závist, žárlivost, smutek, sobectví, hrubost, nenávisť, falešnost, namyšlenost. Ten druhý je dobrý. Je to radost pokoj, naděje, skromnost, laskavost, štědrost, věrnost, soucit, láska a důvěra“. Vnuk o tom přemýšlel a pak se zeptal: „a který vlk vyhraje?“ Starý indián odpověděl. „Ten, kterého krmíš.“

Humor ve škole povolen

-Ptá se otec syna: „tak co, kde máš vysvědčení?“ „Ale tatí, víš přece jak nesnáším to věčné papírování.“

-Honzík si nese ze školy špatné vysvědčení.

Vejde na dvůr a říká svému psovi: „Azore, teď se připrav na velký fofr! Já řeknu tátovi,

žeš mi sežral vysvědčení.“

Citát, přísloví

-Není vždy čestné, co je dovoleno.

-Není nic, co by se nedalo zkazit tím, že se o tom špatně mluví

Hádanka

Jednoho dne se vesničan vracel z trhu domů. Měl s sebou kozu, vlka a hlávkou zelí. Přišel k řece. Na břehu měl přivázanou malou pramici a už chtěl nasednout, když tu ho náhle dobrá nálada opustila. „Vždyť já se do té lodičky se vším tím nevejdu. Když tu nechám vlka samotného, sní mi kozu. Když tu nechám kozu, sní mi zelí. Jak já to jenom provedu?“ Pomožte dostat vlka, kozu a zelí na druhý břeh. Do loďky se mu při tom vejde jen jedna věc. A na žádném z břehů při tom nesmí nechat samotného vlka s kozou nebo kozu a zelí.

(Postup převážení : nejprve naloží a převezme kozu, pak se vrátí pro vlka a při vysazování na druhém břehu si vezme kozu zase do člunu a vrátí ji na původní břeh.

Tam jí vysadí, naloží zelí, aby ho koza nesnědla a odveze ho k vlkovi na druhý břeh.
Pak už se jen vrátí pro kozu. A hurá za babkou domů.)

Píseň –báseň

Do školy šel rád.

A když dostal hlad.

Hned ho zahnal svačinou.

Zítra dostane jinou.

Novináři

Pavel, Vašek, Zdeněk, Žaneta, Jitka,

korektor a poradce - pan učitel

Časopis měl velký ohlas u žáků, učitelů i vedení školy.

Po vydání Nultého čísla padl návrh, že by se mohli zapojit i ostatní žáci školy. Hlasovali jsme o tom. Malou většinou návrh prošel.

Zařídili jsme schránku na příspěvky. Slíbily anonymitu, ale ponechali jsme si možnost cenzury. Nechtěli jsme, aby se z našeho „seriózního časopisu“ stal bulvární plátek.

Schránka na příspěvky:

-zakoupili jsme větší schránku na dopisy s uzavíratelnými dvířky. Pan školník ji přidělal na stěnu v chodbě vedle naší třídy.

Získali jsme souhlas od paní ředitelky školy.

Pak se pan učitel odstěhoval do Prahy a tak další číslo nevyšlo.

2.2 Výzkumné šetření – dotazy na ZŠ

Myšlenka na děti kteří vydávají vlastní časopis mne zaujala a je aktuální. Chtěla jsem znát názory jiných učitelů, kteří již delší dobu školní časopisy vydávají.

Sepsala jsem otázky a oslovila několik škol.

Dobrý den,

jako téma své diplomové práce na pedagogické fakultě v Českých Budějovicích jsem si vybrala téma „Třídní časopis jako součást mediální výchovy na 1. stupni.“ Prosím Vás, zda byste mi mohli odpovědět na moje otázky. Dále mi prosím sdělte zda mohu ve své diplomové práci odpovědi zveřejnit. Děkuji.

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?
2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?
3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?
4. Jak často časopis vychází?
5. Je časopis podroben cenzuře?
6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?
7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?
8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ kladný přínos?

Děkuji za pochopení!

Jitka Švehlová

sveh@seznam.cz

odpovědi:

Základní škola Jablunkov,

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Žáci naší školy vydávají časopis spolu se mnou. Časopis se jmenuje Svišť (přemýšlíme o změně názvu). Vychází již třetím rokem. Zatím nejdelší doba, všechny předešlé měly jen krátkou dobu působnosti.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Nikdo nám bohužel nepomáhá a to ani z řad učitelů. Je to pro mnohé jenom přítěž a práce navíc.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Jenom ty nejlepší, vedení školy nám dává zcela volnou ruku, čehož jsme zatím nezneužili.

4. Jak často časopis vychází?

Časopis má internetovou podobu s tím, že jednou za pololetí vydáme časopis také v tištěné podobě. Tištěný je zaměřený více literárně a s rubriky zábavy. Loni jsme v Brně vyhráli cenu za grafickou úpravu. Je však stále co zlepšovat.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Žádné cenzuře nejsme podrobeni.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Tvoříme ho ve volném čase. V tomto roce jsme na škole nabízeli volitelný předmět mediální výchova, ve které jsme chtěli mimo jiné tvořit časopis, ale nenaplnil se dostatečným počtem žáků.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

Stálých členů je 5-6, příležitostný dopisovatelů je dalších 5.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Bezpochyby!!

Informace můžete zveřejnit.

S pozdravem a přáním hodně štěstí

René Pilch

Základní škola Šumperk

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Ano. TAHÁK.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Učitelé ano. Rodiče ne.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Velice dobré, máme šikovné učitele i žáky.

4. Jak často časopis vychází?

Pravidelně každý měsíc.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Spíše korektuře.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Po vyučování.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

To je různé. Skalních je asi 10.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Určitě.

Základní škola Morkovice,

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

ANO – časopis se jmenuje Elvis.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Učitelé ano – některé příspěvky, korektura a sazba. Rodiče ne.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Obojí, převažují pozitivní, tedy dobré.

4. Jak často časopis vychází?

Cca jednou za dva měsíce.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Ano částečně, vždy je však s žáky diskutováno o důvodech změn některých formulací v člancích. Žádný článek ale nebyl odmítnut, vítána jsou všechna témata.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Po vyučování formou zájmového útvaru Školní časopis.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

7 stálých redaktorů + cca 8 příspěvovatelů především z řad žáků.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Určitě ano, žáci se učí srozumitelně formulovat své názory a konfrontují je s názory ostatních. Žáci si na tématech, která je zajímají, procvičují dovednosti z různých slohových útvarů – reportáž, rozhovor, popis, vypravování atp. V oblasti sazby textu se učí správnému používání základních typografických pravidel. Poznání jiného programového vybavení pro sazbu textu než je Word či Writer.

Závěr:

Děkuji za zájem, všechna doposud vydaná čísla časopisu jsou k dispozici ke stažení na www.zsmorkovice.cz. Jen bych uvedl na závěr, že velká většina žáků připravujících náš školní časopis je ze druhého stupně ZŠ. Uděluji Vám souhlas se zveřejněním výše uvedených odpovědí.

*Mgr. Radek Strnadel, zprostředkovatel rady školního časopisu
Základní škola Morkovice, příspěvková organizace*

ZŠ Jeseniova

Níže uvedené odpovědi můžete zveřejnit ve své diplomové práci s respektem na fakt, že naše škola nevydává třídní časopis, ale školní časopis, tj. struktura organizace tvorby časopisu, jeho význam, obsahové a formální členění jsou pravděpodobně trochu odlišné. V případě zájmu můžete rovněž použít jako zdroj informací naše školní stránky www.zsjeseniova.cz - školní časopis.

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Ano žáci naší školy vydávají školní časopis. Název časopisu je JES 96 (tj. je odvozen z adresy školy Jeseniova 96).

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Ano, časopis je koncipován jako prostor otevřený názorům a příspěvkům nejen žáků, ale také pedagogů, rodičů i širší veřejnosti.

Konkrétní pomoc ze strany pedagogů a zaměstnanců školy při tvorbě a distribuci školního časopisu v současnosti spočívá v následujících bodech:

- a) DTP – počítačová kompletace, grafický design (redakce školního časopisu sdružuje žáky, kteří si zvolili volitelný předmět základy žurnalistiky; časový prostor jedné vyučovací hodiny neumožňuje technické a technologické zpracování školního časopisu pro tisk).*
- b) Korektura – jazyková korektura je prováděna pedagogem s aprobačí českého jazyka.*
- c) Namnožení školního časopisu je prováděno na kopírce (titulní list je tisknutý na barevné tiskárně).*
- d) Do distribuce školního časopisu se aktivně zapojili zaměstnanci, kteří vykonávají službu na vrátnici školy.*

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Školní časopis naše škola vnímá jako pozitivní prvek, proto také dobré zkušenosti převažují nad případnými negativy.

Pozitiva – otevřený komunikační prostor v rámci školy, rozvoj čtenářské dovednosti, informovanost rodičů a širší veřejnosti o dění ve škole, nalezení mezipředmětových vztahů (český jazyk, informační a komunikační technologie, mediální a multimediální výchova).

4. Jak často časopis vychází?

Časopis vychází jednou měsíčně.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Bylo by asi příjemné tvrdit, že nikoliv, ale realita je jiná. První cenzuru provádí sami redaktori, kteří mají možnost se vzájemně vyjádřit k vhodnosti, či nevhodnosti příspěvku spolužáka. Důležitým prvkem je také původnost textu, práce s informacemi, příspěvky, které byly žákem vykopírovány (většinou z internetu) vyřazujeme.

Za další část cenzury se dá považovat samotná kompletace školního časopisu (DTP), při které probíhá také selekce nejen podle prostoru, ale rovněž podle kvality a vhodnosti příspěvků.

Těsně před tiskem je časopis korigován vedením školy, nutno však otevřeně přiznat, že nikdy nenastala situace, že bychom museli nějaký příspěvek odstranit.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Na naší škole je vyučován volitelný předmět základy žurnalistiky, který je koncipován pro žáky 7., 8. a 9. ročníků (cca 16 žáků). Průřezovost vzdělávací oblasti mediální výchova je zajištěna povinností redaktorů (žáků, kteří navštěvují základy žurnalistiky) v pravidelném navštěvování „miniredakcí“ (tj. tříd prvního stupně a šestých tříd).

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

Na tvorbě školního časopisu je s ohledem na výše uvedenou organizační strukturu podílí 500 žáků.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Ano, mediální výchova je velmi důležitou součástí vzdělávání žáků. Mgr Vendula Jurášková.

Od: [Lébr Jiří](mailto:lebr@zsjeseniova.cz) <lebr@zsjeseniova.cz>

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Ano – jmenuje se JES.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Pomáhají učitelé.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Máme dobré zkušenosti.

4. Jak často časopis vychází?

1x měsíčně.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Ne, pouze jazykové korektury.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Při hodinách i mimo (volitelný předmět základy žurnalistiky).

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

Cca 15 dětí – redakční rada + dalších cca 20 – dopisovatelé z různých tříd.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Ano.

Základní škola Rokycany

posílám Vám požadované odpovědi, samozřejmě můžete odpovědi zveřejnit. My ale vydáváme časopis na II. stupni a nejedná se o třídní. I tak Vám mohou být odpovědi užitečné. S pozdravem M. Sobotková

1. Our live.

2. Učitelka pomáhá pouze organizačně.

3. Je to poměrně namáhavá práce, děti se musí tlačit do termínu. Nedá se jednoznačně říci špatné - dobré - je to prostě práce navíc.

4. 2 x do roka.

5. *Cenzuře ne, pouze jazykové korektury.*
6. *Po vyučovací době.*
7. *5 žáků.*
8. *Určitě - práce s textem, informacemi, obrana proti manipulaci, čtení mezi řádky, aktuální témata.*

Základní škola Košetice

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Vydáváme 9. rokem časopis Ámosek.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Máme novinářský kroužek, čili vede to jedna paní učitelka, pomáhají žáci 9. třídy v předmětech mediální výchova a informatika.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Jen ty nejlepší!

4. Jak často časopis vychází?

3-4x ročně...

5. Je časopis podroben cenzuře?

Jazykové...

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

V kroužku a při předmětech mediální výchova a informatika – technická pomoc...

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

Do kroužku chodí cca 15 žáků a jinak 17 žáků 9. třídy a příspěvky jsou od mnoha dalších žáků i učitelů...

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Určitě!

Základní škola Dříteň

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Ano, vydávají, jmenuje se Klokánek.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Pomáhají učitelé.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Mám dobré zkušenosti.

4. Jak často časopis vychází?

Jednou za měsíc.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Ne.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Po vyučování, v rámci redakčního kroužku.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

12 dětí je v redakčním kroužku, přispívají ale i ostatní děti.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Ano.

Souhlasím se zveřejněním odpovědí.

Mgr Blanka Vlasáková

Základní škola Radotín

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Ano, Horymír.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Myslím, že u dětí z 1. stupně občas rodiče.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Většinou dobré, děti jsou aktivní, zvláště z 1. stupně.

4. Jak často časopis vychází?

4x během školního roku.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Lehké cenzuře ano, dohlíží pověřený pedagog, který jej má na starosti.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Po vyučování, některé příspěvky občas dodají učitelé.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

Asi 25 dětí.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Určitě.

Doufám, že Vám tyto odpovědi postačí. Ilona Valešová

Základní škola Bruntál

Ano, odpovědi můžete zveřejnit.

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Ano - „ ČTVERKA “.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Ano, učitelé.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Dobré.

4. Jak často časopis vychází?

4 x za školní rok.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Ne.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Po vyučování.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

15 žáků/ 1 vydání.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ kladný přínos?

Ano.

Hana Cyprichová

ZŠ a MŠ Třebíč, Na Kopcích

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Ano – Kvido.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Učitel informatiky.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Dobré.

4. Jak často časopis vychází?

1x měsíčně.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Cenzura je silné slovo.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Ve školních hodinách.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

15.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Ano.

Mgr. Pavel Pacal pacal@zskopce.cz

ZŠ Kyselka

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Ano – Čmuhálci.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Každý, koho něco napadne.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Zatím dobré – vydáváme teprve druhým rokem.

4. Jak často časopis vychází?

Většinou každý měsíc – někdy každé dva měsíce.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Zatím jsme žádnou nepotřebovali.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Máme kroužek novinářský.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

Pouze 5 žáků, pouze žáci 2. stupně.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Určitě ano.

S otištěním v diplomové práci souhlasím,

s pozdravem

Mgr. Veselá Kateřina www.zskyselka.eu

Základní škola Napajedla

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Ano, Nšoči – v současnosti vzhledem k finanční situaci pouze v internetové verzi.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Vychovatelky školní družiny.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Ano.

4. Jak často časopis vychází?

1x za měsíc.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Částečně.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Po vyučování – redakční rada.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

Redakční rada + nepravidelně přispívají ostatní žáci podle zájmu o téma.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ kladný přínos?

Určitě ano.

Celý časopis je v internetové verzi na našich webových stránkách:

Mgr Dana Pospíšilová

Základní škola a mateřská škola Třebenice

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Ano, Super školní časopis.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Ano, učitelé – při úpravě textů před tiskem a při tisku.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Dobré.

4. Jak často časopis vychází?

Asi 4x ročně (nepravidelně, když se nashromáždí dostatečný počet příspěvků).

5. Je časopis podroben cenzuře?

Ne, časopis je vydáván v rámci kroužku Mladý redaktor.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Po vyučování. Do časopisu jsou bývají někdy zařazeny zajímavé práce žáků z hodin.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

Redakční rada : 8 žáků, přispěvatelů je více.

8. Myslíte si že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Ano.

Souhlasím se zveřejněním. Lucie Racková (vedoucí kroužku Mladý redaktor)

ZŠ Mendelova v Karviné – Hranicích

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Mendelíček (vychází nepřetržitě od roku 1991)!

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Učitel.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Všechny možné! ☺ S časopisem pomáhám žákům od roku 1994! Jeho přínos byl vždy mimořádný pro jeho tvůrce – kdo to nezkusil, neví, jaká je to dřina (od napsání příspěvků...až po dodání čtenářům...), i pro čtenáře ze školy i okolí... I když se občas některé články některým kolegům docela nelíbily – to když se v nich poznali... ☺)

4. Jak často časopis vychází?

Podle sil a schopnosti a snahy žákovské redakce (v průměru vycházel čtvrtletně).

Do budoucna mám však o něj strach, protože začínám s žáky tvořit školní video zprávy a časopis spíš jen přežívá (letos jen 1 číslo)... Jedině, že by se našel nějaký osvícený kolega s novou energií...

5. Je časopis podroben cenzuře?

Cenzuře ne, ale konzultacím s dospělými vždy ano. Vždy však hledám s redaktory dohodu o vhodnosti některých slov či zveřejnění informací... Dospělý by měl být rádcem, nikoliv cenzorem!

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Po vyučování. Je to volno-časová aktivita zájemců.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

Asi desetičlenná redakce starších žáků školy. Ale přes schránku školního časopisu přispívali vždy další desítky dalších žáků ročně!

8. Myslíte si, že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Určitě! Média mají obrovský vliv na život každého z nás! Učme děti rozumět médiím, jejich motivům a snahám o manipulaci... V naší ZŠ máme nasazen od roku 2007 povinný předmět MV (1 h týdně) pro všechny šestáky. (Dříve byl nasazen pro osmáky a devátáky volitelně.) Volitelně ho nyní nabízíme v 9. ročníku. Dokonce jsme v minulosti uspořádali pro zájemce 7. – 9. ročníku opakovaně turisticko mediální kurzy v Tatrách... V květnu 2009 proběhne mediální kurz pro všechny osmáky! (Od pondělí do pátku od 11.5. budu s mini týmy osmáků realizovat mediální úkoly v blízkých Beskydech – budou natáčet reklamy, rozhovory s místními, reportáže... a večer vše budeme společně reflektovat)...

Pavel Wojnar,

zástupce ředitele na ZŠ Mendelova v Karviné – Hranicích pavel.wojnar@mendelova.cz

Základní škola a mateřská škola Dolní Domaslavice

1. Vydávají žáci vaší školy školní časopis - jak se jmenuje?

Očko.

2. Pomáhají s časopisem učitelé, nebo rodiče?

Vyučující.

3. Máte s psaním časopisu dobré nebo špatné zkušenosti?

Určitě dobré.

4. Jak často časopis vychází?

Měsíčně.

5. Je časopis podroben cenzuře?

Ne.

6. Je časopis tvořen ve školních hodinách, nebo po vyučovací době?

Součástí VP.

7. Jak velká část žáků se na časopisu podílí?

15.

8. Myslíte si, že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos?

Ano.

Petr Fikoczek

2.3.Vyhodnocení potřebnosti tištěného média v problematice mediální výchovy na I. St. ZŠ

Člověk se jistě obejde bez mnoha věcí. Jsou spokojení chudí lidé a jsou nespokojení a nešťastní boháči. Mohou být nespokojeni všichni .

Chtěla bych posoudit tištěná média z několika pohledů:

Udělá mi tištěné médium radost?

Udělá radost i ostatním?

Bude mne stát hodně času, peněz?

Získám nějakou zkušenost, vědomost?

Budu lepší nebo horší?

Nevytěsň mne stohy papíru z bytu?

Je to v dnešní době televize a internetu vůbec vhodné?

Tyto otázky jsem nepoložila jen sama sobě, ale i žákům, učitelům a několika rodičům.

Nikdo nemá mnoho volného času, na televizi či internet se čas najde poměrně snadno. Začne v televizi seriál a ulice se vylidní.

Vzhledem k tomu, že si dospělí i děti snáze zapamatují bulvární zprávy a kuriozity než slovíčka z angličtiny, velká část rodičů, učitelů i žáků má o v našem případě o školní časopis nebo noviny zájem, a je ochotná se nějakou měrou na práci podílet.

-Tištěné médium mi udělá radost, když bude pěkné.

-Tištěné médium mi udělá větší radost, když bude pěkné, když se v něm něco dobrého dozvím, když se něco potřebného naučím.

-Tištěné médium mi udělá největší radost, když bude pěkné, když se v něm něco dobrého dozvím, když se něco potřebného naučím, když se i já na něm nějak budu podílet.

2.4 Co říkají jiní

Ivo Mathé o směřování médií i vzdělávání

Ivo Mathé, producentem, mediálním konzultant, pedagog.

Ivo Mathé (*1951) je producent, manažer, televizní autor, mediální odborník i vysokoškolský pedagog. Asistentem produkce v Československé televizi byl již před studii na Filmové a televizní fakultě pražské AMU, později v letech

1976-1990 byl vedoucím produkce. Do roku 1991 pracoval na pozici šéf producenta uměleckých pořadů ČST, v letech 1992-1998 byl jmenován nejprve prozatímním a poté generálním ředitelem České televize. Současně zastával i funkci viceprezidenta Evropské vysílací unie (European Broadcasting Union EBU) se sídlem v Ženevě (1995-1998). V letech 1999-2003 vedl Kancelář prezidenta republiky. V letech 1999-2004 byl členem Správní rady AMU a od roku 1999 je členem Správní rady ČVUT. Od roku 1990 také působí jako pedagog na FAMU, v období 2005-2008 byl rektorem AMU, od února 2008 zde zastává funkci prorektora pro studijní a pedagogické záležitosti, uměleckou činnost, vědu a výzkum. V současnosti pracuje také jako konzultant pro oblast elektronických médií v ČR i v zahraničí. Spolu s Ladislavem Špačkem je autorem televizního seriálu *Etiketa* (2004) a jeho následné knižní podoby (2005).

SEZNAM POLOŽENÝCH OTÁZEK O MEDIÍCH VŠEOBECNĚ

1) Jak se stavíte k tomu, že - ať chceme, či nikoliv - na českém mediálním trhu "hrají prim" bulvární tituly? Čím to dle Vás je? Jak to vypadá v ostatních státech?

V původně neočekávané míře komerčního úspěchu tabloidů shledávám potvrzení konce iluze o nás coby výjimečné populaci. Máme o sobě, o své inteligenci, vzdělání, vkusu, zkušenostech mnohem lepší mínění, než jaká je skutečnost, nyní bezpečně prokázaná na mediálním trhu - i mimo jakékoli sociologické průzkumy.

Ve srovnání s jinými evropskými zeměmi nejde v úspěšnosti „bulváru“ o mimořádnou výjimku, leč u nás – na rozdíl od delší dobu civilizovaných zemí, jejichž obyvatelé se však tak pyšně nehodnotili – se solidní média dostala zcela na okraj zájmu. Či dokonce přestala existovat.

2) Jak by podle Vás měly tištěné deníky či týdeníky vnímat internetovou konkurenci - jako příležitost (využít to i pro svůj zisk; přizpůsobit se), anebo jako možnost ukázat "vidíte, o co přijdete, když nebudete číst tištěné vydání"?

Většina takzvaných printů již zároveň operuje na internetu. Buď v rámci internetových aktivit vlastního vydavatelského domu, nebo v obchodní kooperaci s jiným provozovatelem portálu. Nejde proto o konkurenci, ale o rozšíření obchodních

a distribučních možností, které skýtají nová média. Nabídka, kupř. aktuálnost, je u elektronických médií – včetně internetu – vyšší než v tištěných..

3) Co je dle Vás pro žurnalistiku a budoucnost jedinice lepší - vystudovat "všeobecnou" žurnalistiku (tj. psát o všelijakých tématech bez přílišné specializace), anebo spíše vystudovat nějaký odborný obor (např. historie, politologie, ...) a pak o něm odborně psát?

Dovolím si odpovědět jen z pohledu celé „redakce“, resp. jejího vedení. Na základě své zkušenosti bych jednoznačně preferoval mix z vystudovaných žurnalistů a absolventů různých jiných vysokých škol. Konkrétněji: ve zpravodajské redakci České televize v polovině 90. letech pracovali kromě „vystudovaných“ žurnalistů také graduovaní chemici, ekonomové, strojaři, historici, lingvisté, hodně právníků..., tehdy průměrného věku 26 let, dle mého názoru takřka ideální kombinace pro slibné výsledky.

Již řadu let dochází k poklesu čtenářů předních deníků a sledovanosti státních rozhlasových a televizních stanic. V posledním roce se ještě rapidně zvětšil. Bez ohledu na vynaložené prostředky, změnu grafické úpravy reklam a dokonce deníků rozdáváných bezplatně, čtenáři posluchači a diváci přestávají média sledovat. Ti radikální se uchylují dokonce k odhlášení televizních přijímačů.

Mohl byste se jako člověk znalý mediálního prostředí vyjádřit ke skutečnosti, že v době kdy veřejnost může porovnávat informace se zdroji v zahraničí

a vzdělanost střední a starší generace převyšuje znalosti většiny novinářů, je vystavena nepřetržitě snaze utvářet jejich názory a představy v rozporu s realitou?

Kým, případně čím je určována skladba, faktický obsah a především úroveň pořadů, jež ze všeho nejvíce připomínají výukové programy pro předškolní děti?

Pokles sledovanosti tradičního televizního vysílání i poslechovosti rozhlasových stanic, a to nejen České televize a Českého rozhlasu, lze kromě diskutabilního vývoje kvality přisoudit nástupu internetu. Podobně je to tomu přece i u tištěných médií, kde by se nabízela jako příčina čtenářského odklonu od kdysi „předních deníků“ jejich zřetelná bulvarizace. Ovšem i u „čtení“ bývá alternativou nabídka internetu. Podle mého názoru však nejde o konec televize či novin. I když možná o konec kvalitních ano...

Když před více než sto lety přišel film, pohřbívalo se divadlo, s příchodem televize byl

prorokován konec filmu a s nástupem internetu konec všech ostatních médií. Avšak na základě této historické zkušenosti se domnívám, že vždy část lidstva zůstane věrná – byť jen částečně – i tomu, co existovalo před posledním vynálezem.

Všechna média bulvarizovala a vulgarizovala, trend se bohužel nevyhnul ani institucím, které si vydržíme k naplňování služby nám, veřejnosti. Částečně to bylo způsobeno zájmy trhu: prodejností, sledovaností, což jsou legitimní a pochopitelné cíle obchodních aktivit. Komerční televize prodává po statisících své diváky inzerentům, je na tom postavena celá specifická industrie. Aby se dosáhlo co největšího obchodního úspěchu, vychází se divákům a čtenářům nejen vstříc, ale cíleně se snižuje laťka jejich vkusu a pak podlézá. Bohužel, Česká televize nezůstala vůči těmto trendům imunní.

O jistou ztrátu diváků, posluchačů a čtenářů se mohla zasloužit i poněkud snížená důvěryhodnost médií, v tom máte jistě pravdu. Informačních zdrojů je dost, nadbytek, a každý z nás – pokud má čas - si může vše ověřit, či spíše na základě mnoha pramenů si svobodněji vytvoří svůj vlastní názor. Význam médií, která jsme jakýmkoli způsobem platili kvůli tomu, aby onu obrovskou práci ověřování, výběru, analýzy informací dělali a pro nás, tak přirozeně klesá.

Navíc na média nemají vliv jen konzumenti, kupující, ale více a více i různé zájmové skupiny, PR agentury a v neposlední řadě jejich vlastníci.

Proč tak často z českých médií slyším "reportéry" či "komentátory" lhát?

Řekněme: dopouštějí se chyb a přehmatů, někdy manipulací. O lež by šlo v případě vědomého posunu významu a zejména při záměrném rozšiřování dezinformací. Aby si byl posluchač či čtenář naprosto jist, že je obelháván, musí mít lepší – a ověřené – zdroje než žurnalista. Navíc je třeba bedlivě rozlišovat mezi zprávou, u níž je coby zpravodajské kategorie požadavek naprosté objektivity a pravdivosti zásadní podmínkou, a komentářem, který vždy znamená nějakou míru interpretace.

Důvody k posunům při prezentaci faktů jsem se pokusil pojmenovat v předchozích odpovědích: zájmy vydavatele, resp, jeho majitele, působení – bohužel

i honorované – vlivových agentur, lobbyistů a politiků na novináře a v neposlední řadě šlendrián.

Pane Mathé, veřejnost nemá prostor vyjádřit svoje názory ve veřejnoprávních médiích. Dá se tato skutečnost změnit? Začalo by se hovořit o tématech, které společnost opravdu pálí a tedy zajímá

Jednou ze základních povinností České televize je, viz §2 odst. 2 písm c) zákona č. 483/1991 Sb.,: „vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti.“ Nejde tedy o „public access television“, kam by měl každý přístup, ale o zformulovanou povinnost. Témata, které společnost „opravdu pálí a zajímá“ by se tedy Česká televize zabývat měla.

Jak hodnotíte současný stav využití elektronických médií v českých školách (využití internetu) a následně pak i budoucnost využití internetu k výuce bez přímé přítomnosti ve škole a také jak se díváte na "kontrolu" výuky rodiči či odborníky přes webové kamery

Trochu kompetentně mohu odpovědět pouze o míře využití a rozšíření internetu na českých veřejných vysokých školách: je mohutné a na evropské úrovni. Včetně tzv. e-learningových programů. Využívání audiovizuálních či prezentačních technologií je běžné, v Brně na VUT jsem viděl i výuku po místní datové síti.

Poznámka o využívání webových kamer rodiči ke kontrole je zřejmě směřována k základnímu školství. Obával bych se dopadů.

Nastane podle vás pod tlakem všude tolik zmiňované krize větší příklon k internetovému zpravodajství a žurnalistice? Jak se díváte na současný fenomén blogů?

Souhlasím, i dle mého názoru bude mít na další příklon ke sledování aktualit na internet globální ekonomická krize.

Blogy nesleduji, nelze to z časových důvodů, ani kvůli žaludku.

Václav Moravec

Srov. Britské listy Etika a česká média - mezi lepším a horším 12.10.2005

Vystudoval Žurnalistiku na FSV UK, kde získal i titul PhDr. Na Institutu komunikačních studií a žurnalistiky v současné době také přednáší a zabývá se etikou v médiích. Za největší školu však považoval práci v české redakci BBC. Každou neděli uvádí na ČT diskusní pořad Otázky Václava Moravce a od pondělí do čtvrtka má na rádiu Impuls pořad Impulsy Václava Moravce.

Média a etika

V nejširším slova smyslu je etika studiem lidského chování či jednání. Etymologicky vychází pojem etika z řečtiny (éthos = zvyk, obyčej, charakter). Podobný význam má v latině termín mos, od něhož je odvozeno slovo morálka. Etika jako součást filozofie (popř. filozofická disciplína) se zabývá především morálními jevy. Morálka jako náplň etiky následně obsahuje vše, o čem člověk přemýšlí a co činí vzhledem k nejhlubší rovině svého lidství:

k uskutečňování dobra.

Významná část etiků však upozorňuje, že to, co je v současnosti snad nejobtížněji uchopitelné, je nejspíše právě fenomén morálky. Svou roli při tom, jak je obtížné uchopit téma morálky, hraje jednak neochota dnešního člověka přijmout jakékoli „omezení“, jakékoli korigování tzv. svobodné (ve skutečnosti svévolné) seberealizace v jejím rozhodování, jednak vše prostupující komplexnost fenoménu

morality, vzpírající se všem pokusům o zjednodušující teorii či schematizaci. Moralita se přitom týká jak jedince, tak i společnosti, týká se rozumu i citů, morální rozhodování se odehrává na vědomé i nevědomé úrovni, může být dalekosáhle ovlivněno nejrůznějšími ideologickými tlaky, funguje dokonce i v době, kdy stojí stranou jakékoli reflexe nebo teoretického zájmu

(Šimek, Špalek, 2003)

Etické otázky novinářské práce

Hlavní etické problémy, s nimiž se může při své práci novinář setkat, je možné rozdělit do následujících oblastí:

-Narušování soukromí – jde o jev, kdy novináři porušují právo na ochranu soukromí jednotlivců či skupin (např. rodin). Poměrně často se s narušováním soukromí setkáváme při referování novinářů o obětech trestných činů či při zprávách ze života celebrit. Za narušování soukromí je možné považovat i nedodržování principu presumpce nevinny.

-Střet zájmů – nastává zpravidla při posuzování práce novináře s jeho mimopracovními aktivitami. Za střet zájmů bývá považována politická kariéra novináře (například je-li novinář komunálním politikem a současně je šéfredaktorem či redaktorem místních novin), poradenská činnost novináře pro politický či podnikatelský subjekt, referování novináře o firmě, jejíž akcie vlastní atd....

-Úplatky – rozumí se jimi především finanční a hmotné výhody, které se nabízejí novináři při jeho práci. Peníze nebo dárky dávají subjekty, které se stávají objektem zpravodajství, v očekávání příznivého zpravodajství. Za úplatky je možné považovat i volné vstupenky na koncerty, sportovní utkání atd....

-Klamání – tato kategorie etických otázek zahrnuje novinářské postupy, které mohou klamat čtenáře, zdroje informací nebo ty, kteří jsou předmětem zpravodajství. Jde například o vydávání se novináře za někoho, kým není.

-Osobní účast na zprávě – především v krizových situacích se novinář spíše než nezaujatým pozorovatelem stává přímým účastníkem zprávy (například když je svědkem závažné dopravní nehody, pokusu o sebevraždu či účastníkem ve válečném konfliktu). V takovém případě vyvstávají etické otázky: Má novinář natáčet televizní reportáž nebo zabránit pokusu o sebevraždu?

Plagiátorství – převzetí cizích textů či jejich částí a vydávání je za vlastní. Může jít i o přebírání zpravodajských či publicistických námětů bez uvedení média, které se tématu věnovalo jako první. V některých případech je velmi obtížné rozlišit mezi opisováním a rešeršní prací. Literární kritik Wilson Mizner v této souvislosti ironicky poznamenává: „Když opisuješ od jednoho autora, je to plagiát; když opisuješ od mnoha, je to rešerše.“

Kromě výše uvedených hlavních problémů, které souvisejí s novinářskou etikou, existují i okruhy další (například vztah ke kolegům a k majiteli média).

Etická pravidla jako omezování svobody slova?

Rada Evropy schválila v roce 1993 Rezoluci č. 1003 o etice žurnalistiky. Tyto etické zásady žurnalistiky by měly být uplatňovány všemi novináři v celé Evropě. Vzhledem k nedostatku právní úpravy a pozitivních tradic v této oblasti v České republice považujeme za velmi důležité respektovat uvedené zásady při výrobě a vysílání pořadů v České televizi,“ stálo v úvodu části „Etika žurnalistiky“ Kodexu ČT. Dokument ukotvil princip odpovědnosti novinářského povolání. Pasáž věnující se zásadám zařazování materiálů zobrazujících násilí ve vysílání televize veřejné služby byla v Kodexu ČT uvozena slovy: „Vzhledem k tomu, že násilí je součástí života, který nás obklopuje, nelze se jeho zobrazování a informacím o něm vyhýbat. Je však povinností České televize hledat všechny cesty, jak omezit nepříznivý dopad zobrazování násilí na televizní diváky a zejména na děti.“

Další zkušenosti s mediální výchovou z jiných škol

Zpráva o průběhu projektu

PhDr. Zuzana Zejdová

ZŠ Palachova se už třetím rokem zabývá podporou mediální gramotnosti svých žáků, a to v rozsahu, který je na českých školách výjimečný. Škola nabízí v šestém až devátém ročníku volitelné předměty Mediální výchova a Školní noviny.

V připravovaném školním vzdělávacím programu figuruje Mediální výchova jako samostatný, povinný vyučovací předmět s pevnou hodinovou dotací pro žáky 4. – 9. ročníku, žáci 1. – 3. ročníku se budou rozvíjení mediální gramotnosti věnovat jako tzv. průřezovému tématu. Prvním předpokladem pro zavádění mediální výchovy do vzdělávání, který si veřejnost, především rodiče a učitelé, již poměrně dlouho uvědomují, je nutnost orientace a efektivního vyhledávání v množství informací, jež média poskytují. Proto školy už poměrně dlouhou dobu pokládají za samozřejmé vzdělávat děti a studenty v počítačových a dalších komunikačních technologiích. Samotná znalost informačních technologií však ještě nepřináší podstatné dovednosti týkající se mediální komunikace a cílů mediální výchovy.

Neméně závažným důvodem pro zařazení mediální výchovy do vzdělávací soustavy je totiž role, kterou média zastávají ve formování našeho symbolického světa a hodnotových struktur. Lidé v České republice, nejen děti, tráví používáním médií až několik desítek hodin týdně, média, především televizi, začínají děti užívat už ve velmi nízkém věku. Je proto nutné jim nabídnout jednoduché nástroje jak se v mediálních sděleních orientovat, nepodléhat velkému množství manipulativních tendencí, jež se snaží ovlivňovat především spotřebitelské a politické jednání každého člověka. Zanedbatelný však není ani vliv, který mají média na individuální prožívání světa a interakce s ostatními lidmi. Tento vliv se může zvláště u dospívajících dětí projevit výrazně patologicky.

Mediální výchova jako průřezové téma byla zařazena do Rámcových vzdělávacích programů pro základní a střední školy, učitelé však zatím neprocházejí žádným systematickým vzděláváním v této oblasti a ve velké míře nemají ani metodické nástroje k výuce. Lze proto předpokládat, že bez dostatečné podpory bude mediální výchova ve školních vzdělávacích programech figurovat velice okrajově a její výuka nepřinese uspokojivé výsledky. ZŠ Palachova se proto navazuje na dosavadní koncepční práci Centra pro mediální studia (CEMES) při Univerzitě Karlově, jehož členové se autorsky podíleli na přípravě průřezového tématu Mediální výchova pro Rámcové vzdělávací programy základního a gymnaziálního vzdělávání, a další projekty na podporu mediální

výchovy, např. společnosti Partners Czech, Výzkumného ústavu pedagogického Praha či nakladatelství Raabe.

Jedním z cílů projektu je, aby stávající i budoucí učitelé získali základní znalosti o fungování současných (především masových) médií a zároveň si osvojili potřebné dovednosti a metodické postupy, na jejichž základě by u svých žáků dosáhli základní úrovně mediální gramotnosti, tj. toho, aby žáci uměli přijímat a vyhledávat informace, přistupovali k informacím nabízeným médii s kritickým odstupem, rozuměli důvodům, proč se média snaží získat pozornost svých příjemců a dokázali identifikovat persvazivní techniky, manipulativní tendence a výrazové prostředky komerční i politické reklamy.

Tyto cíle projekt ZŠ Palachova rozšiřuje a prohlubuje. Přípravuje konkrétní pracovní materiály vhodné pro všechny vzdělávací stupně, avšak s důrazem na vzdělání základní, a to tak, aby vyhovoval Rámcovému vzdělávacímu programu pro základní vzdělání v podobě samostatného vyučovacího předmětu s vymezenou hodinovou dotací. Projekt si klade za cíl vypracovat a vyzkoušet rámeček výuky mediální výchovy na základní škole tak, aby byl univerzálně použitelný pro další základní školy a víceletá gymnázia, jež se rozhodnou mediální výchově věnovat jako samostatnému vyučovacímu předmětu. Základní metodou výuky je tzv. činnostní učení, kdy si žáci vlastními kritickými rozbory mediálních sdělení a praktickou tvorbou školních novin osvojují postupy a klíče k porozumění mediálnímu prostředí. Projekt chce také učitelům nabídnout dostatečnou metodickou podporu k výuce mediální výchovy a podněty k sebevzdělávání.

Metodické materiály budou moci sloužit jako vzorové těm školám, které se rozhodnou věnovat se mediální výchově širším způsobem. Školní vzdělávací program ZŠ Palachova bude připraven k použití ve školním roce 2007/08, zkušební výuka mediální výchovy byla zahájena ve školním roce 2004/05. Veškeré činnosti budou jsou průběžně konzultovány s Výzkumným ústavem Pedagogickým Praha.

Neméně důležitým cílem projektu je propagace mediální výchovy jako podstatné součásti vzdělávání a výchovy dětí, mládeže i celé veřejnosti. Mediální výchova svým zaměřením zasahuje do všech oblastí humanitního vzdělávání, jemuž v našem školském systému stále není věnována dostatečná pozornost. Mediální výchova upozorňuje žáky a studenty na mnoho dalších problémů veřejného života, jako jsou společenské hodnoty, stereotypy, multikulturalita, podstata demokracie a její limity, role jedince ve společnosti, apod...

Kromě zapracování mediální výchovy do školního vzdělávacího programu a přípravy metodických materiálů pro učitele bude ZŠ Palachova Ústí nad Labem pokračovat v provozování školního Rádía Palachovka a ve vydávání školních novin Palachovka Dnes, které jsou integrální součástí výuky mediální výchovy na této škole. Školní noviny mohou dále sloužit dalším účelům, např. komunikace školy a veřejnosti, zkoumání vlivu médií na klima ve skupině, hodnotového systému dospívajících, atd.... Veškeré poznatky jsou přednášeny studentům humanitních oborů v podobě vysokoškolského semináře Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně a pedagogických praxí Materiály a podněty k dalšímu studiu budou poskytnuty na webových stránkách ZŠ Palachova, dílčí zkušenosti průběžně zveřejňujeme v odborných sociologických a pedagogických časopisech. V současné době vycházejí především v publikacích nakladatelství Raabe Svět průřezových témat a Rádce učitele.

Srov. PhDr. Zuzana Zejdová

2.5. Práce při realizaci pilotního modelu třídního časopisu ve vybrané třídě na I.st. ZŠ

Když chci něco od druhých, měla bych se i já nějak zapojit. Je třeba dodržovat nějaké rámcové zásady. Jednotlivé státy mají zákony, vyučující zveřejní a vysvětlí otázky, které se pak žáci snaží naučit. Podle těchto zásad jsme stanovily pravidla. Nejprve jsme se dovolili, zda můžeme časopis vydávat.

Dostali jsme souhlas od vedení školy.

Dostali jsme podporu v podobě kopírování časopisu.

Budeme psát slušně, pěknou, jednoduchou a srozumitelnou češtinou.

Budeme psát pouze pravdivě a spíše kladně.

Budeme psát tak, abychom z toho měli radost a aby z toho měli radost i čtenáři.

Budeme psát zajímavě.

Struktura časopisu

Titulní strana obsahuje:

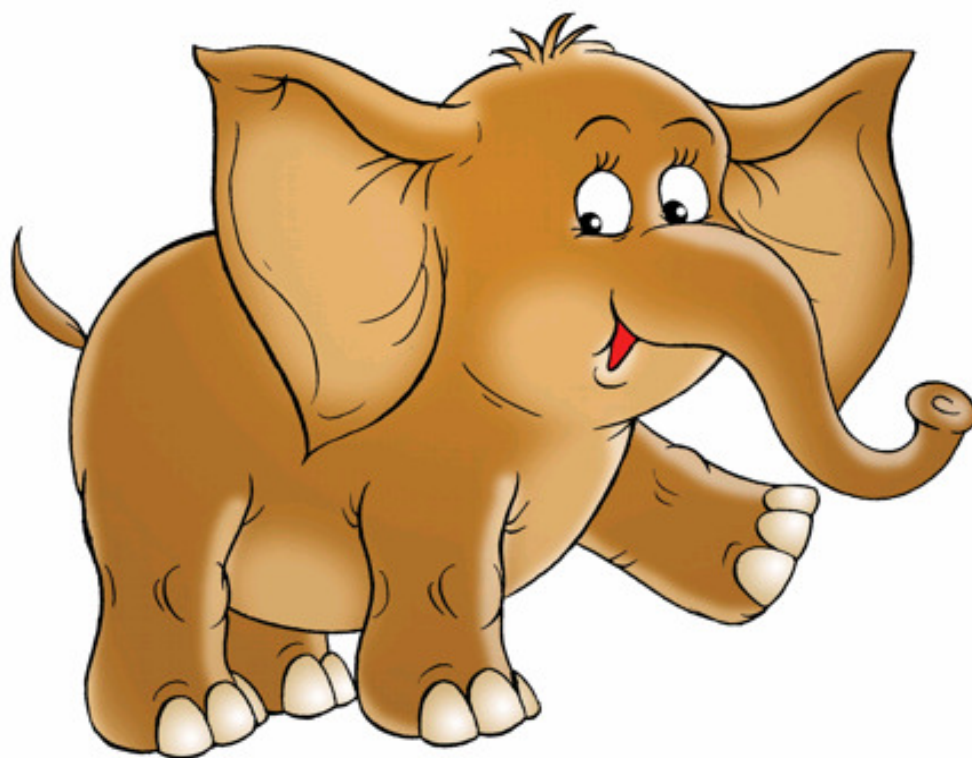
- název časopisu vždy stejný
- může se lišit písmem
- pořadové číslo časopisu
- datum vydání
- obrázky nejlépe k tématu, ale můžou se vybrat i výstižné obrázky žáků

následující strany

1. třída – příspěvek, foto zvířecích kamarádů
  2. třída – příspěvek, zábavná křížovka
  3. třída – příspěvek, anketa nejlepší vlastnosti mého kamaráda
  4. třída – příspěvek, co by mělo být samozřejmostí pro nás i naše kamarády
  5. třída – příspěvek, kolik řečí umíš tolikrát jsi člověkem
- **Moudrá sova radí kamarádům a kamarádkám - téma jak se upravovat.**
  - **Zajímavý příběh , může být na pokračování.**
  - **Novinky z posledních lavic, zprávy.**
  - **Anketa.**
  - **Humor.**
  - **Poučné citáty, přísloví.**
  - **Hádanky.**
  - **To dobré ze schránky na příspěvky.**

Novináři (kdo se na časopise spolupracoval - mohou být uvedeny novinářské pseudonymy).

Kamarád

My žáci z naší školy začínáme psát časopis. Proto zveme všechny žáky školy, kteří chtějí do časopisu přispět, zadarmo, aby tak učinili. Prozatím můžete své příspěvky dávat paní učitelce do družiny. Nezajímavější články budou otištěny. Každý může přinést jakýkoliv vhodný příspěvek. Ale byly bychom rádi, kdyby si vzaly žáci za své příspěvky, které si již vybraly.

- 1.třída – příspěvek, obrázky, foto zvířecích kamarádů
- 2.třída – příspěvek, zábavná křížovka
- 3.třída – příspěvek, anketa nejlepší vlastnosti mého kamaráda
- 4.třída – příspěvek, co by mělo být samozřejmostí pro nás i naše kamarády
- 5.třída – příspěvek, kolik řečí umíš tolikrát jsi člověkem.

Dnešní časopis je trochu vzorový ale může se v každém čísle měnit

Brhlik

Křížovka

- 1) Ke koze do páru patří?
- 2) Výstražně syčí a plazí se?
- 3) Je šedivá a do spíže nepatří?
- 4) Ke kačerovi do páru patří?
- 5) Ryje na zahrádce a dělá krtiny?
- 6) Po doplnění křížovky doplň chybějící písmenko.
- 7) Skákající mořská ryba....?

X	K	O	Z	E	L	
H	A	D				
X	M	Y	Š			
K	A	CH	N	A		
K	R	T	E	K		
X	Á					
X	D	E	L	F	Í	N

Nejlepší vlastnosti mého kamaráda, kamarádky.

Vtipný, srdečný,
kamarádský, laskavý,
ohleduplný, pilný,
veselý, milý,
svědomitý, kavalírský,
zodpovědný, sportovní,
hodný, chytrý,
šikovný, roztomilý.

Co je pro nás a naše kamarády samozřejmostí?

Pozdravit.

Poprosit, požádat.

Poděkovat.

Pomáhat -slabším

-rodičům

-babičkám a dědečkům.

Nevysmívat se, když se někomu něco nepovede.

Umět se dělit.

Umět se omluvit.

Umět přijmout oprávněnou kritiku.

Kolik řečí umíš, tolikrát jsi člověkem.

pes

dog (Aj)

der Hund (Nj)

kočka

cat (Aj)

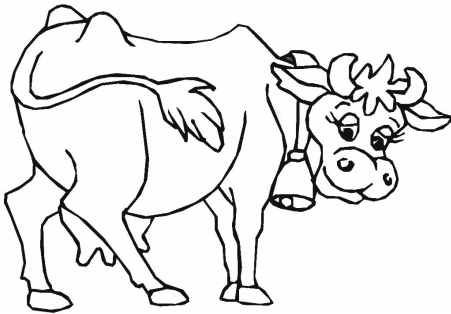
die Katze (Nj)

kráva

cow (Aj)

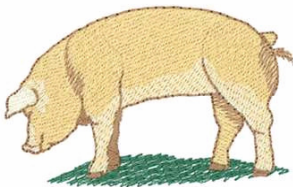
die Kuh (Nj)

prase

pig (Aj)

das Schwein (Nj)

Kuře

chicken (Aj)

das Huhn (Nj)

Moudrá sova radí kamarádům a kamarádkám

Téma: Jak se upravovat

1) Sovičko myslíš, že si musím mýt každý den nohy? (Kája)

Musíš, budeš se i lépe cítit.

2) Sovičko je mi 9 let a chtěla bych se začít malovat. Myslíš že mohu? (Alenka)

Nedoporučuji, jsi na to ještě příliš mladá.

3) Proč si mám sovo stříhat nehty, když si je mohu okousat? (Matěj)

Okousané nehty nevypadají hezky, není to ani hygienické.

Příběh:

Neber co ti nepatří

Petr právě poslouchal hudbu, když za ním přišel tatínek a řekl: „Zajdi nakoupit!“ Petr vstal a šel. V obchodě bylo mnoho lidí, paní prodavačka měla plné ruce práce. Petra znala, poslala jej do skladu vybrat si co potřebuje. Tam bylo věcí. Napadlo ho vzít si nějakou čokoládu do kapsy, ale odolal. Když přišel k pultu, paní prodavačka se ho zeptala co má v tašce. Petr odpověděl a paní prodavačka mu dovolila odejít, aniž by zkontrolovala obsah jeho tašky.

Po cestě domů přepočítával peníze, protože se mu zdálo, že se paní prodavačka spletla. A skutečně vrátila mu mnohem více peněz. Co teď? Mám se vrátit, nebo si peníze nechat? Vždyť by na to nikdo nepřišel. Po chvíli se rozhodl a peníze vrátil. Od té doby paní prodavačka věřila Petrovi ještě více. Vždy ho bez váhání pustila do skladu vybrat si co potřebuje.

Válečná loď

Válečná loď měla hlídku na mimořádně nebezpečném úseku Středozemního moře. Ve vzduchu viselo napětí. Viditelnost byla špatná. Kolem se povalovala mlha a tak zůstal kapitán na můstku a sám dohlížel na činnost posádky. Chvilí po západu slunce oznámila hlídka: „Světlo na pravoboku!“ „Stojí nebo se pohybuje?“ zvolal kapitán. „Stojí kapitáne“ –odpověděla hlídka. To znamenalo, že lodi hrozí nebezpečí srážky. Kapitán přikázal odvysílat zprávu: „plujeme vaším směrem, hrozí srážka. Doporučuji vám změnit směr o 20 stupňů.“ Obratem přišla odpověď. „Doporučuji vám abyste směr o 20 stupňů změnili vy.“ Kapitán prohlásil: „vysílej: tady kapitán. Změňte směr o 20 stupňů!“

„Já jsem obyčejný námořník“ přišla odpověď, raději byste vy měli změnit směr o 20 stupňů. To už kapitána řádně dohřálo. „vysílej.“ Vybuchl. „jsme válečná loď, změňte směr o 20 stupňů“.

Odpověď byla prostá: „jsem maják.“ A válečná loď změnila směr.

Humor ve škole povolen

Učitel povídá mamince jednoho žáka na třídní schůzce:

„Paní Nováková, o vašem synovi mohu říct alespoň jednu dobrou věc“ – „a co to je pane učiteli?“ – „No podle toho, jaké má známky, docela určitě neopisuje a nedělá si taháky.“

Malý chlapec ve škole dostával samé špatné známky. Jednou o přestávce zastavil na chodbě pana učitele a povídá: „Nechci vás strašit, ale táta říkal, že jestli nezačnu nosit lepší známky, někdo dostane pěkně nařezáno“.

Anketa - 1

Co se nám na naší škole líbí?

(Prosíme napište nám)

Poučné citáty, přísloví

„ Učíme se pro život, ne pro školu.“

„ Lépe je učit se pozdě než nikdy.“

„ Vzdělaný člověk má bohatství v sobě.“

„ Kdo nepřizná chybu udělá další.“

„ Kdo získal rozum, má rád svůj život.“

Hádanky

Kdo se nikdy nevzdaluje od svého domku?

(Šnek)

Čím dýchá kapr, pstruh?

(Žábrami)

*Stará moudrá ryba v řece
našla, co nám chybí.
Je to krátké slůvko, přece
schází spoustě lidí.*

(Děkuji)

To dobré ze schránky na příspěvky

Tangram ...slož psa, zajíce, kočku, ...cokoliv...

Anketa - 2

Vyhlašujeme anketu o název časopisu:

Předběžný název: Kamarád, Bubínek, Trubka, Hlas z podzemí, Chobot, (jiný slušný),...

Novinky z posledních lavic

Podařilo se nám zajistit školní hřiště, každý den od 14:00 do 15:00 hodin. Je možné si vypůjčit míč u pana učitele tělocviku.

Můžete podávat návrhy na školní výlety u třídních učitelů. Školní výlety jsou plánovány na červen.

Novináři

Kája, Cincila, Maruška, Honzík, Medvěd,

korektor a poradce – paní učitelka

2.6. Vyhodnocení

Odповědi zkušenějších

1. je mnoho škol, kde děti vydávají třídní časopis. Na prvním i druhém stupni základních škol.
2. Částečně pomáhají učitelé nebo rodiče, ale není to nezbytnou podmínkou. Mnohdy po nějaké době stačí zájem a podpora, třeba jen morální.
3. Se psaním časopisu je jistě hodně práce. Je to časově náročné. Většina dotazovaných má dobré zkušenosti.
4. Časopis vychází většinou měsíčně až čtvrtletně.
5. Cenzuru provádí sami redaktoři, kteří mají možnost se vzájemně vyjádřit k vhodnosti, či nevhodnosti příspěvku spolužáka. Za další část cenzury se dá považovat samotná kompletace školního časopisu, při které probíhá také selekce nejen podle prostoru, ale rovněž podle kvality a vhodnosti příspěvků. Určitě je vhodný dohled a rady učitele.
6. Časopis je tvořen ve volitelných předmětech, v kroužcích žurnalistiky, ale většinou mimo vyučovací dobu.
7. Počet žáků podílejících se žáků je různý, minimálně 5-6 žáků.
8. Všichni dotázaní si myslí že, že mediální výchova má na ZŠ má kladný přínos.
9. Žáci se rozvíjí i v českém jazyce (ve slohu).
10. Starší žáci spolupracují s mladšími, nepozorují rivalitu. Starší žáci se chovají k mladším kamarádsky a ochranně.
11. Všimla jsem si, že zkušené novináři píšou jinak než je zvykem v bulvárních časopisech. To o čem píšou poměrně dobře znají, dívají se na věci z více stran. Hledají často historické souvislosti.

O co jde?

Chtěla bych, aby si děti uvědomily co je dobré a co špatné. Nechci aby z dětí vyrůstali sobci, pro které je všechno zadarmo a běda když ne. Nechci popularizovat záporné celebrity. Když se děti podílejí na časopise, je to aktivní a pozitivní, Uvědomují si že něco pěkného vytvořit dá práci. Proto si váží i práce druhých. Nenudí se. Když si děti hrají a pomáhají – nezlobí.

Všichni dospělí vědí, že každému z nás se občas podaří překročit meze, porušit pravidla a dostat se do potíží. To samé se stává dětem. Jak můžeme postupovat, co dělat, aby si děti ze špatné zkušenosti vzali poučení, aby se díky němu staly lepší a rozumnější?
-Je nutné toto přestoupení norem pojmenovat-nejlépe mezi čtyřma očima. „Škola začíná v 8 hodin a tys přišel pozdě“. Děvčata se perou o plyšovou panenku. „Jak to že máš tahák“. „Prý jsi poslal hnusnou sms“. „Viděla jsem jak se na hřišti rvete“. Pak je vhodné dát dětem čas, aby celou záležitost popsaly ze svého pohledu. A pak dospělý řekne svůj názor. „Když nepříjdeš do školy včas, mají o tebe strach rodiče i vyučující“. „Přestávají věřit, že je na tebe spoleh“.

„V mých hodinách platí, že společně zodpovídáme za to co ses naučil“. „Nikdo nesmí podvádět“. „Ta tvoje sms určitě někoho zabořila“. „Jsme proti násilí, v naší třídě se nepereme“. „Je třeba se umět omluvit“. „Promiň budu se snažit, už se to víckrát nestane“.

Další fází je umět přijmout důsledky. „Opisuješ? Napíšeš si nový diktát“. „Ti kdo se prali napíšou písemně proč se prali, a jak spor vyřešit bez praní. Do zítřka“.

ZÁVĚR

3.1 Jak se bránit negativnímu vlivu médií

Každá dobrá věc se dá zneužít, a většinou se zneužije. Není divu, že tak silné prostředky jako jsou média jsou v popředí obrovského zájmu. Je třeba rozlišovat, vybírat dobré věci a vyhnout se špatným.

-Výuka českého jazyka je tři hodiny týdně. Může zastavit vulgarizaci která nás obklopuje v ostatních hodinách? Silná a pravdivá osobnost může být takovým vzorem, -ty špatné vzory nemusíme ani vidět.

-Dnešní zprávy jsou většinou negativní, prý o pozitivní nikdo nestojí.

Všimla jsem si, že děti od malička mají starosti a trápení. S přibývajícím věkem starosti přibývají. Myslím že každý touží po klidu po tom, aby ho měli ostatní rádi. Špatné zprávy a adrenalinové zábavy mohou na chvíli odvézt pozornost. Jenom ale na chvíli. Ne trvale.

-Starší filmové hvězdy pozorovali a kopírovali chování těch lidí, které mají předvádět v nové roli. Současné hvězdy jakýmkoli chováním ovlivňují miliony diváků k dobrému či zlému. Diváci kopírují chování hvězd.

Chtěla bych, aby se děti naučily rozeznávat pravdu od lži. Chtěla bych, aby se děti přikláněly k dobru i když se to zdánlivě nevyplácí.

Doba je zlá, zákony prý jsou děravé a proto se lidé chovají nemorálně.

Doba je taková jací jsme my. Každý zákon u nás sestavuje řekněme 200 odborníků. Skuliny v něm hledá každý druhý, tedy 5 000 000 lidí. To je mozková síla, která snadno převálcuje sebelepší zákonodárce.

Seznam použitých zdrojů

DeFleur L., Ballová-Rokeachová S.: *Teorie masové komunikace*. Univerzita Karlova, Praha 1996.

Jiráček J., Kopplová B. *Média a společnost*, nakladatelství Portál, Praha 2007

Mathé I. *O směřování médií i vzdělávání*, Respekt 2009

Moravec V. Etika a česká média - mezi lepším a horším, Britské listy 2005

Pitřha P., Učitelé společnost a výchova, Karolinum 1999

Pitřha P., *Velká iluze českého školství*, Univerzita Hradec Králové
2. dubna 2008 zahájení pedagogických dnů

Sokol, J. *Filosofická antropologie*, Praha: Portál 2002. ISBN

Vyhnálek J. *Vliv násilí v médiích na vývoj dětí*, Rodina a škola 2005

Zejdová Z. *Zpráva o průběhu projektu ZŠ Palachova*

ABSTRAKT

Švehlová Jitka, *Třídní časopis jako součást mediální výchovy na i. st.ZŠ*
České Budějovice 2009. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých
Budějovicích. Pedagogická fakulta fakulta. Katedra pedagogiky a psychologie. Vedoucí
práce Prof. Dr. Gabriel Švejda, CSc.

Diplomová práce se zabývá výchovou a mediální výchovou pomocí práce dětí při
tvorbě školního časopisu. Budoucnost Evropy závisí na dětech. Výchova není
jednoduchá. Největší vliv na děti mají rodiče, učitelé a dnes jistě média. Všichni
můžeme mít vliv pozitivní i negativní. Je třeba si vybrat. Chci dětem říkat pravdu-pokud
ji rozeznám. Myslím si, že podílet se na dobrém školním časopise může být kladný
výchovný faktor. Může naplnit děti radostí a hrdostí na celý život. Zkušenosti z jiných
škol a z Evropy to potvrzují.

Klíčové pojmy: školní časopis, mediální, výchova, chování, učitel, kamarád
pravda.

ABSTRACT

Švehlová Jitka. *School magazine as a part of the media education at the primary school*. České Budějovice, 2009. Thesis. University of South Bohemia in České Budějovice. Pedagogical Faculty. Department of Pedagogy and Psychology. Thesis leader – Prof. Dr. Gabriel Švejda, CSc.

This thesis deals with the education and media education through the labor of children in developing a school magazine. The future of Europe depends on children. Upbringing isn't simple. The biggest influence on children has parents, teachers and certainly the media today. Everyone could have a positive and negative impact also. It is necessary to choose. I want to tell the truth to children if I recognize it. I think that to participate in good class magazine may be a positive educational factor. Children could become elate for this all their life. It is confirmed by experience from other schools from Europe.

Key words: school magazine, media, education, behavior, teacher, friend, truth.

